
Votaziun dal pievel

27 da settember 2020

Emprim project

Iniziativa federala dal pievel
«Per ina immigraziun moderada
(Iniziativa da limitaziun)»

Segund project

Midada da la Lescha da chatscha

Terz project

Midada da la Lescha federala
davart la taglia federala directa

Quart project

Midada da la Lescha davart
l'urden da cumpensaziun
dal gudogn

Tschintgavel project

Conclus federal davart l'acquist
da novs aviuns da cumbat

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Emprim project

Iniziativa federala dal pievel «Per ina immigraziun moderada (Iniziativa da limitaziun)»

Curtamain	→	4–5
Detagls	→	14
Arguments	→	20
Text da votaziun	→	24

Segund project

Midada da la Lescha da chatscha

Curtamain	→	6–7
Detagls	→	26
Arguments	→	34
Text da votaziun	→	38

Terz project

Midada da la Lescha federala davart la taglia federala directa

Curtamain	→	8–9
Detagls	→	46
Arguments	→	52
Text da votaziun	→	56

Quart project

Midada da la Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn (cuntraproposta indirecta a l'iniziativa dal pievel «Per in congedi da paternitad raschunaivel – a favur da tut la famiglia»)

Curtamain	→	10–11
Detagls	→	58
Arguments	→	62
Text da votaziun	→	66

Tschintgavel project

Conclus federal davart l'acquist da novs aviuns da cumbat

Curtamain	→	12–13
Detagls	→	74
Arguments	→	80
Text da votaziun	→	84

Il videos da
la votaziun:

admin.ch/videos-rm

L'app davart
las votaziuns:

VoteInfo

Curtamain

Iniziativa federala dal pievel «Per ina immigraziun moderada (Iniziativa da limitaziun)»

Situaziun da partenza

Tranter la Svizra ed ils stadis commembers da la Uniun europeica (UE) vala la libra circulaziun da persunas. Ella permetta a burgaisas e burgais da la UE da viver, da lavurar e da studegiar en Svizra sut tschertas cundiziuns; per Svizras e Svizzers vala il medem en la UE. La Cunvegna davart la libra circulaziun da persunas (CLC) tutga tar set cunvegnas bilaterals che la Svizra e la UE han negozià sco pachet (Bilaterals I). Las Bilaterals I pussibiliteschan a l'economia svizra in access direct al martgà europeic. Sche la CLC vegn desditga, perdan automaticamain er las autras sis cunvegnas lur vigur legala (clausula da guillotina). Pervia da la crisa da corona è la libra circulaziun da persunas vegnida limitada temporarmain.

Il project

L'iniziativa vul terminar la libra circulaziun da persunas cun la UE. Sche l'iniziativa vegn acceptada, sto il Cussegl federal metter ord vigur la CLC entaifer 12 mais tras tractativas cun la UE. Sche quai na gartegia betg, sto il Cussegl federal desdir unilateralmain la CLC entaifer ulteriurs 30 dis. En quest cas vegniss applitgada la clausula da guillotina: Er las sis autras cunvegnas da las Bilaterals I crudassan automaticamain davent. L'iniziativa scumonda ultra da quai a la Svizra da concluder novs contracts internaziunals che concedan ina libra circulaziun a burgaisas e burgais esters.

Detagls	→	14
Arguments	→	20
Text da votaziun	→	24

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Per ina immigraziun moderada (Iniziativa da limitaziun)»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa, perquai ch'ella periclitescha la via bilaterala cun la UE. Ella metta en dumonda las relaziuns stabilas cun la partenaria la pli impurtanta da la Svizra. Tras quai metta ella en privel plazzas da lavur e la bainstanza – e quai en in temp da grondas malsegerezas economicas.

admin.ch/iniziativa-da-limitaziun

Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

Gea

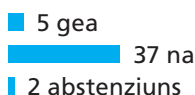
Tenor il comité datti dapi l'introducziun da la libra circulaziun da personas cumplaina cun la UE ina immigraziun en massa che engrevgescha extremamain l'ambient, il martgà da lavur, las ovras socialas e l'infrastructura. Il comité vul perquai che la Svizra controlleschia sezza l'immigraziun senza libra circulaziun da personas.

begrenzungsinitiative.ch

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl
dals chantuns

Curtamain

Midada da la Lescha da chatscha

Situaziun da partenza

La Lescha federala da chatscha prescriba als chantuns tge spezias d'animals ch'èn protegidas, tge spezias d'animals che dastgan vegnir sajettadas u cura ch'i valan temps da schanetg. La lescha vertenta datescha da l'onn 1986. Da quel temp na devi nagins lufs pli en Svizra. En il fratemp èn quels returnads. L'onn 2019 vivevan var 80 lufs en noss pajais; en tscherts lieus èn sa furmads trieps. Lufs blessan e mazzan adina puspè nursas e chauras. Questas attatgas e la cumparsa da lufs en la vischinanza da vitgs occupan la populaziun locala e las autoritads competentas. Pervia da quai ha il parlament adattà las reglas per ir enturn cun il luf e revedi la Lescha da chatscha. Federaziuns per la protecziun da la natira han fatg in referendum cunter quai.

Il project

La revisiun da la Lescha da chatscha tegna quint dal dumber da lufs creschent en Svizra. Da nov pon ils chantuns reglar en moda prospectiva las populaziuns da lufs. Il luf resta ina spezia d'animals protegida. La finamira da questa novaziun è quella da mantegnair la tema dals lufs envers ils umans ed envers ils abitadis, uschia ch'i dat main donns vi da nursas e vi da chauras ed uschia ch'il dumber da conflicts sa reducescha. La lescha revedida meglierescha er la protecziun da differentas spezias d'animals selvadis. Da quai profitan per exempel utschels da l'aua. Ultra da quai vegnan colliads meglier in cun l'auter ils spazis da viver dals animals selvadis.

Detagls	→	26
Arguments	→	34
Text da votaziun	→	38

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar la midada dals 27 da settember 2019 da la Lescha federala davart la chatscha e la protecziun dals mamifers e dals utschels selvadis (Lescha da chatscha, LChP)?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

Per il Cussegl federal e per il parlament ademplescha la lescha dus giavischs impurtants: primo rinforza ella la protecziun da bleras spezias d'animals selvadis. E secundo porscha ella ina soluziun pragmatica per ir enturn cun il dumber creschent da lufs. Il luf resta però ina spezia d'animals protegida, ed ils trieps restan mantegnids.

[🔗 admin.ch/lescha-da-chatscha](https://admin.ch/lescha-da-chatscha)

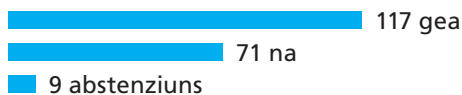
Recumandaziun
dal comité
da referendum

Na

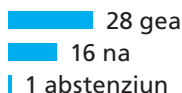
Per il comité da referendum è la revisiun da la lescha «malgarteigiada». Ella permetta da sajettar animals protegids, senza che quels avessan chaschunà in donn. La nova lescha pericliteschia la protecziun da las spezias en Svizra. Il comité tema ultra da quai, ch'il Cussegl federal possa permetter da sajettar ulteriurs animals protegids.

[🔗 jagdgesetz-nein.ch](https://jagdgesetz-nein.ch)

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl
dals chantuns

Curtamain

Midada da la Lescha federala davart la taglia federala directa

Situaziun da partenza

Tar las taglias pon geniturs far valair la deducziun per uffants. En cas da la taglia federala directa dastgan els deducir per mintga uffant 6500 francs da las entradas. Sch'els laschan tgirar lur uffant en ina canorta d'uffants, perquai ch'els lavuran, vegn vitiers per questa tgira tras terzas persunas anc ina deducziun da maximalmain 10 100 francs per uffant. Sin plaun federal e chantunal pon vegnir fatgas anc ulteriuras deducziuns.

Il project

Il Cussegl federal ed il parlament vulan auzar la deducziun maximala per la tgira tras terzas persunas, che po vegnir fatga tar la taglia federala directa, da 10 100 sin 25 000 francs per uffant. Els vulan gidar a cumbinar meglier la famiglia e la professiun e cumbatter il medem mument la mancanza da persunas spezializadas. L'augment da questa deducziun chaschuna perditas da taglia periodicas annualas da var 10 milliuns francs. Il parlament ha ultra da quai decidi d'augmentar la deducziun generala per uffants da 6500 sin 10 000 francs. El vul distgargiar famiglias, independentamain da la furma da tgira. Quai chaschuna perditas fiscalas supplementaras ch'èn vegnidas stimadas avant la crisa da corona sin 370 milliuns francs. Pervia da la crisa da corona dastgassan ellas esser temporarmain pli bassas, per l'onn fiscal 2021 per var 50 fin 100 milliuns francs. Perquai ch'ils chantuns èn participads a las entradas da la taglia federala directa, ston els surpigliar bundant 20 pertschient da tut il minus d'entradas fiscalas. Da l'augment da las deducziuns pon profitar quels quasi 60 pertschient da las famiglias che ston pajar la taglia federala directa.

Detagls	→	46
Arguments	→	52
Text da votaziun	→	56

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar la midada dals 27 da settember 2019 da la Lescha fede- rala davart la taglia federala directa (LTFD) (resguard fiscal dals custs per la tgira d'uffants tras terzas personas)?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

Il Cussegl federal ed il parlament vulan augmentar las deducziuns per uffants tar la taglia federala directa. Uschia vegnan resguardads en moda pli adequata la lavur da famiglia ed ils custs per ils uffants. Ultra da quai sa laschan cumbinar meglier la famiglia e la professiun e la mancanza da personas spezializadas po vegnir mitigada.

[🔗 admin.ch/deducziun-per-uffants](https://admin.ch/deducziun-per-uffants)

Recumandaziun
dals comités
da referendum

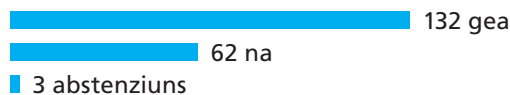
Na

Per ils comités da referendum è l'augment da la deducziun generala per uffants in regal fiscal exclusivamain a favur da geniturs ritgs. Els teman che prestaziuns vegnian reducidas en auters lieus e che er la classa mesauna haja da patir da quai. Sch'ins veglia propi distgargiar famiglias, dessi meglras pussai-vladads.

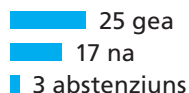
[🔗 kinderabzug-bschiss.ch](https://kinderabzug-bschiss.ch)

[🔗 liberales-komitee.ch](https://liberales-komitee.ch)

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl
dals chantuns

Curtamain

Midada da la Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn

(cuntraproposta indirecta a l'iniziativa dal pievel
«Per in congedi da paternitad raschunaivel – a favur
da tut la famiglia»)

Situaziun da partenza

Suenter la naschietscha da lur uffant han mammas cun activitad da gudogn in dretg legal da 14 emnas congedi da maternitad pajà. Babs percenter han tenor la lescha in dretg dad 1 u da 2 dis libers.

Il project

Il project prevesa d'introducir in congedi da paternitad pajà da 2 emnas. El po vegnir retratg entaifer 6 mais suenter la naschietscha. La perdita da gudogn durant il congedi da paternitad vegn indemnisada. L'indemnisaziun vegn fixada en la medema moda e maniera sco tar dunnas en congedi da maternitad: Ella importa 80 pertschient da las entradas da gudogn mesaunas avant la naschietscha da l'uffant, maximalmain però 196 francs per di. L'Uffizi federal d'assicuranzas socialas stima ils custs dal congedi da paternitad da 2 emnas sin var 230 milliuns francs per onn il mument ch'il project entra en vigur. Finziads vegnan quests custs – sco tar il congedi da maternitad – sur l'urden da cumpensaziun dal gudogn (UCG), pia en emprima lingia cun contribuziuns da las personas cun activitad da gudogn e dals patruns. Il project è ina cuntraproposta indirecta dal parlament a l'iniziativa dal pievel «Per in congedi da paternitad raschunaivel – a favur da tut la famiglia». L'iniziativa pretenda in congedi da paternitad da 4 emnas. Ella è vegnida retratga sut la cundiziun ch'il project per in congedi da paternitad da 2 emnas entria en vigur. Perquai ch'igl ha dà in referendum cunter quest project, stoi vegnir votà davart el.

Detagls	→	58
Arguments	→	62
Text da votaziun	→	66

Dumonda
da votaziun

**Vulais Vus acceptar la midada dals
27 da settember 2019 da la Lescha federala
davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn
per persunas che prestan servetsch ed en
cas d'ina maternitad (Lescha davart l'ur-
den da cumpensaziun dal gudogn, LCG)?**

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

Il Cussegl federal ed il parlament beneventan in congedi da paternitad pajà da 2 emnas. Quel facilitescha la participaziun dal bab a la tgira da ses uffant e distgargia la mamma. El correspunda ad in giavisch fitg derasà e na chaschuna betg custs finanziaals sproporziunads u ina gronda lavur organisatorica.

admin.ch/congedi-paternitad

Recumandaziun
dal comité
da referendum

Na

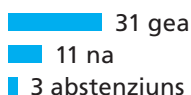
Per il comité è il congedi da paternitad pajà ina nova assicuranza sociala ch'è chara, irresponsabla ed abusiva. A tuts restia main dal salari, perquai ch'els stoppian pajar las vacanzas d'in pèr paucs. Per interpresas pitschnas e mesaunas (IPM) na saja il congedi da paternitad da 2 emnas betg supportabel, ni finanziaalmain ni organisatoricain.

lohnabzuege-nein.ch

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl
dals chantuns

Curtamain

Conclus federal davart l'acquist da novs aviuns da cumbat

Situaziun da partenza

La Svizra surveglia, protegia e defenda ses spazi d'aria cun aviuns da cumbat. Ils aviuns da cumbat existents han ina tscherta vegliadetgna u èn gia antiquads. Enturn l'onn 2030 ston els vegnir prendids ord funcziun. Il Cussegl federal ed il parlament èn da l'avis ch'i dovria aviuns da cumbat er en l'avegnir per proteger ils umans en Svizra cunter smanatschas or da l'aria.

Il project

Il project dal Cussegl federal e dal parlament prevesa che la Svizra acquistia novs aviuns da cumbat fin l'onn 2030. Per quai èn previs maximalmain 6 milliardas francs. Il constructur d'aviuns che survegn l'incumbensa, sto surdar incaricas ad interpresas en Svizra per 60 pertschient dal pretsch da cumpra. Questas incaricas vegnan repartidas sin las regions linguisticas. Cunter quest conclus federal èsi vegni fatg in referendum. Pervia da quai decidan las votantas ed ils votants, sche novs aviuns da cumbat vegnan acquistads. Sch'il pievel di gea, decida il Cussegl federal davart il tip e davart il dumber d'aviuns da cumbat. El suttametia sia decisiun al parlament per l'approvaziun.

Detagls	→	74
Arguments	→	80
Text da votaziun	→	84

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 20 da december 2019 davart l'acquist da novs aviuns da cumbat?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

Il Cussegl federal ed il parlament vulan proteger vinavant la populaziun da la Svizra cunter smanatschas or da l'aria. Per quest intent dovri novs aviuns da cumbat, perquai che la flotta existenta sto vegnir prendida ord funcziun l'onn 2030. Ils novs aviuns da cumbat èn necessaris per garantir a lunga vista l'existenza da la Svizra e per rinforzar nossa neutralitad.

[🔗 admin.ch/aviuns-da-cumbat](https://admin.ch/aviuns-da-cumbat)

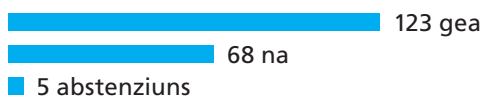
Recumandaziun
dal comité
da referendum

Na

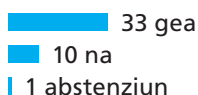
Tenor l'avis dal comité da referendum dat il conclus federal in plenipotenza absoluta al Cussegl federal ed al parlament per cumprar jets da cumbat da luxus nunnecessaris per il pretsch da 6 milliardas francs. Ils daners per quai vegnian a mancar en ils fatgs da sanadad, en la protecziun cunter catastrofas u en il cumbat cunter la midada dal clima.

[🔗 kampfjets-nein.ch](https://kampfjets-nein.ch)

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl
dals chantuns

Detagls**Iniziativa federala dal pievel
«Per ina immigraziun moderada
(Iniziativa da limitaziun)»**

Arguments dal comité d'iniziativa	→	20
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	22
Text da votaziun	→	24

Politica d'immigraziun da la Svizra

La politica d'immigraziun da la Svizra differenziescha duas gruppas: Per personas dals stadis commembers da l'Uniun europeica (UE) e da l'Associaziun europeica da commerzi liber (AECL)¹ vala la libra circulaziun. Per personas da tut ils auters stadis valan cundiziuns d'admissiun pli severas; per l'access al martgà da lavur fixescha il Cussegl federal ultra da quai mintga onn dumbers maximals.

Libra circulaziun da personas cun la UE

La Cunvegna davart la libra circulaziun da personas cun la UE (CLC)² è entrada en vigur il 1. da zercladur 2002. La CLC permetta a Svizras e Svizzers da viver, da lavurar e da studegiar en mintga stadi commember da la UE; per burgaisas e burgais da la UE vala il medem areguard la Svizra. La libra circulaziun n'è però betg senza resalvas: Tgi che vul sa trategnair en Svizra, sto avair in contract da lavur valaivel u in'activitad da gudogn independenta; personas senza activitad da gudogn ston disponer da meds finansials suffizients ed esser assicuradas en moda cumplexsiva cunter malsogna e cunter accident.

Crisa da corona: Libra circulaziun da personas limitada temporarmain

Il 13 da mars 2020 ha il Cussegl federal decidì da limitar temporarmain la libra circulaziun da personas per proteger la populaziun en Svizra cunter la derasaziun dal coronavirus. Tenor la Cunvegna davart la libra circulaziun da personas cun la UE (CLC) po la Svizra decretar autonomamain talas restricziuns, sche quellas èn necessarias per proteger l'urden public, la segirezza publica e la sanadad publica.

Immigraziun ed emigraziun

L'immigraziun or da la UE dependa fermamain dals svilups economics en Svizra ed a l'exteriur. L'immigraziun netta è sa smesada dapi l'onn 2013: L'onn 2019 èn anc immigradas var 32 000 personas dapli che emigradas.³ Er Svizras e Svizzers profitan da la libra circulaziun: Tenor las indicaziuns da l'Uffizi federal da statistica viveva la fin da l'onn 2019 circa in mez milliun en la UE.

- 1 La AECL cumpiglia – ultra da la Svizra – la Norvegia, l'Islanda ed il Principadi da Liechtenstein.
- 2 Cunvegna dals 21 da zercladur 1999 tranter la Confederaziun svizra d'ina vart e la Communitad europeica e ses stadis commembers da l'autra vart davart la libra circulaziun da personas ([🔗 admin.ch > Bundesrecht > Systematische Rechtssammlung](#)).
- 3 Statistica davart las personas estras 2019 dal Secretariat da stadi per migraziun SEM ([🔗 sem.admin.ch > Publikationen & Service > Statistiken > Ausländerstatistik > Statistik Zuwanderung](#)).

Tge vul l'iniziativa?

L'iniziativa vul terminar la libra circulaziun da persunas cun la UE.⁴ En tractativas cun la UE sto il Cussegl federal cuntanscher che la CLC vegnia messa ord vigur en moda consensuala entaifer 12 mais. Sche quai na gartegia betg, sto il Cussegl federal desdir la cunvegna entaifer ulteriurs 30 dis. Ultra da quai na dastga el concluder nagins novs contracts che concedan ina libra circulaziun da persunas a burgaisas e burgais esters. En il sector d'asil e tar l'immigraziun or da stadis che n'appartegnan betg a la UE, na pretenda l'iniziativa naginas midadas.

Bilateralas I: set cunvegnas cun la UE colliadas ina cun l'autra

La Cunvegna davart la libra circulaziun da persunas (CLC) tutga tar set cunvegnas bilateralas ch'èn vegnidadas sco pachet tranter la Svizra e la UE (Bilateralas I). Las votantas ed ils votants svizzers han approvà las Bilateralas I il matg 2000 cun 67,2 perschiens e confermà pli tard pliras giadas la libra circulaziun da persunas. Tschintg cunvegnas da las Bilateralas I garanteschon a la Svizra ed a la UE l'access vicendaivel al martgà: las cunvegnas davart las barrieras tecnicas per il commerzi, davart las acquisiziuns publicas, davart l'agricultura sco er davart il traffic terrestre e davart il traffic aviatic. La cunvegna davart la perscrutaziun regla la participaziun da la Svizra als programs da perscrutaziun da la UE. La CLC è colliada contractualmain cun las autras cunvegnas da las Bilateralas I: sch'ella vegn visada, perdan 6 mais pli tard automaticamain er las autras cunvegnas lur vigur legala (clausula da guillotina). En quest cas s'augmenta la ristga che ulteriurs contracts cun la UE vegnian terminads – per exempel las Cunvegnas d'associaziun a la reglamentaziun da Schengen e da Dublin ed uschia la stretga collavuraziun cun la UE en il sector da la segirezza e dals fatgs d'asil. La libra circulaziun da persunas è ord vista da la UE ina basa per la participaziun da la Svizra a Schengen/Dublin.⁵

- 4 Cuntrari a la libra circulaziun da persunas cun la UE na pretenda l'iniziativa betg explicitamain la fin da la libra circulaziun da persunas cun la AECL. Perquai che la Convenziun da la AECL sa basa sin ils contracts bilaterals tranter la Svizra e la UE, na po ella però betg cuntinuar senza midadas, sche la CLC vegn abolida.
- 5 Cunvegna dals 26 d'october 2004 tranter la Confederaziun svizra, l'Uniun europeica e la Communitad europeica davart l'associaziun da quest stadi tar la realisaziun, l'applicaziun ed il svilup dal possess actual da Schengen resp. Cunvegna dals 26 d'october 2004 tranter la Confederaziun svizra e la Communitad europeica davart ils criteris e las proceduras per determinar il stadi cumpetent per examinar ina dumonda d'asil inoltrada en in stadi commember u en Svizra ([🔗 admin.ch > Bundesrecht > Systematische Rechtsammlung](https://www.admin.ch/gov/de/interdepartemental/just/08/08333/index.html)).

Consequenzas per l'economia svizra

Sche las Bilateralas I crodan davent, perda l'economia svizra l'access direct al martgà da la UE. La UE è la partenaria commerciala lunschor la pli impurtanta da la Svizra: L'onn 2019 èn stgars la mesadad da tut ils exports da rauba or da la Svizra ids en il spazi da la UE, e var dus terzs da tut ils imports da rauba èn vegnids da la UE.⁶ Il Secretariat da stadi per l'economia (SECO) ha laschè perscrutar l'onn 2015 las consequenzas per la Svizra, sche las Bilateralas I crudassan davent: Tenor quest rapport fiss la prestaziun economica da la Svizra (product interior brut) en main che 20 onns 5–7 pertschient pli bassa che sche las Bilateralas I cuntinuassan. Cumulà sur questa perioda correspunda quai a 460–630 milliardas francs.⁷

Forzas da lavur da la UE e CLC

Perquai che la populaziun svizra daventa adina pli veglia e perquai ch'il dumber da las personas en la vegliadetgna da pensiun crescha d'in cuntin, dependan las interpresas svizras er en il futur da forzas da lavur or da la UE. Sche la CLC crudass davent, daventassi pli difficil ed administrativamain pli intensiv per interpresas en Svizra da recrutar forzas da lavur or da la UE.

Protecziun da las forzas da lavur indigenas

Tenor in rapport dal SECO na datti fin ussa strusch indizis che forzas da lavur indigenas vegnian stgatschadas dal martgà da lavur pervia da la CLC.⁸ La Svizra ha collià la CLC da bel principi cun mesiras accompagnantas, per che en spezial ils salaris en Svizra na vegnian betg sut pressium. Supplementar-main è la cumpetitivitad da las forzas da lavur indigenas vegnida rinforzada systematicamain ils ultims onns. Uschia pon – grazia a l'obligaziun d'annunziar plazzas libras en professiuns cun ina dischoccupaziun sur la media – las personas che tscherngan ina piazza s'annunziar per plazzas libras cun in avantatg

- 6 Statistica dal commerzi cun l'exteriur, Administraziun federala da duana AFD ([ezv.admin.ch](https://www.ezv.admin.ch) > Themen > Aussenhandelsstatistik > Datenbank Swiss-Impex).
- 7 Rapport per incumbensa dal Secretariat da stadi per l'economia SECO 2015: «Gesamtwirtschaftliche Auswirkungen eines Wegfalls der Bilateralen I», p. 33 ([seco.admin.ch](https://www.seco.admin.ch) > Publikationen & Dienstleistungen > Publikationen > Aussenwirtschaft > Verhältnis zur EU).
- 8 15. rapport da l'Observatori tar la Cunvegna davart la libra circulaziun tranter la Svizra e la EU (2019), p. 5 ([seco.admin.ch](https://www.seco.admin.ch) > Publikationen & Dienstleistungen > Publikationen > Arbeit > Personenfreizügigkeit und Arbeitsbeziehungen > Observatoriumsberichte).

temporar. Il matg 2019 ha il Cussegl federal concludì – en collavuraziun cun ils partenaris socials – ulteriuras mesiras, cun las qualas vegnan augmentadas las schanzas sin il martgà da lavur oravant tut per persunas pli veglias, per exempel cun in job coaching u cun ina scolaziun e furmaziun supplementara sistematica. Ultra da quai han il Cussegl federal ed il parlament decidì da conceder ina prestaziun transitorica che garantisce l'existenza a persunas dischoccupadas sur 60 onns che na survegnan betg pli l'indemnisaziun da dischoccupaziun, che han lavurà ditg e che possedan pouca facultad.

Consequenzas per las assicuranzas socialas

Tenor in rapport dal SECO n'è la CLC nagina chargia per las assicuranzas socialas da la Svizra⁹: Las burgaisas ed ils burgais dals stadis da la UE e da la AECL gidan essenzialmain a financiar ed a segirar la AVS e la AI. En quest connex motiveschan quests pajaments da las contribuziuns a lunga vista er ils dretgs da survegnir ina renta. La CLC n'ha betg chaschunà in augment da las persunas che retiran ina renta da la AI.

9 15. rapport da l'Observatori tar la Cunvegna davart la libra circulaziun tranter la Svizra e la EU (2019), p. 31–32 ([🔗 seco.admin.ch > Publikationen & Dienstleistungen > Publikationen > Arbeit > Personalfreizügigkeit und Arbeitsbeziehungen > Observatoriumsberichte](https://www.seco.admin.ch/seco/fr/08/09/09/09_000000000/09_000000000_000000000.pdf)).

Arguments

Comité d'iniziativa

La Svizra è in pajais pitschen, en il qual na pon betg sa smatgar adina dapli umans! Gist quai capita dapi l'introducziun da la cumplaina libra circulaziun da persunas cun la UE 2007: Igl ha lieu ina immigraziun en massa. Ils ultims 13 onns èn immigradas supplementarmain 1 milliun persunas en Svizra. Blera gliעד en Svizra ha tema per sia plazza da lavur. Sche l'immigraziun illimitada cuntinuescha uschia, s'augmenta la dischoccupaziun – e nossa bainstanza, nossa libertad èn periclitadas.

Mantegnair las plazzas da lavur e la bainstanza

Las consequenzas da quest svilup excessiv sentin nus mintga di: ils custs socials e la criminalitad creschan, ils tschains da locaziun ed ils pretschs dal terren s'augmentan, cultira preziosa vegn surbajegiada. Lavurantas e lavurants svizzers – oravant tut pli vegls – vegnan remplazzads tras persunas estras giuvnas pli bunmartgadas. Il squitsch sin las pajas e sin la lavur crescha. L'infrastructura dal traffic è surchargiada. La crisa economica ch'è vegnida chaschunada da la pandemia dal coronavirus e la dischoccupaziun creschenta engrevgeschan la situaziun. Ussa stuain nus l'emprim segirar plazzas da lavur per nossas burgaisas e noss burgais. Er tut noss stadis vischins han ina gronda dischoccupaziun. Sche nus na vulain betg ch'ina gronda part dals umans da là sa mettia en viadi per chattar en Svizra – a tut pretsch e per mintga paja – lavur u ina plazza en noss sistem social, stuain nus immediatamain puspè controllar sez l'immigraziun en noss pajais.

Persunas spezializadas necessarias pon vegnir er vinavant

La Svizra è adina stada in pajais avert. Forzas da lavur che nus duvrain en noss pajais, sco medias e medis, tgirunzas e tgirunzs u gidantras e gidanters per la racolta, pon vegnir er vinavant en Svizra – tenor ils basegns da noss pajais – per gudagnar qua lur daners. Gia avant l'introducziun da la libra circulaziun da persunas n'era quai nagin problem, ed er suenter l'acceptaziun da l'Iniziativa da limitaziun na vegn quai ad esser nagin problem.

GEA a la via bilaterala – franar l'excessivitat

L'immigraziun illimitada dad oz (mintga onn dapli persunas ch'il dumber d'abitantas e d'abitants da la citad da Son Gagl u dal chantun Giura) fa donn a nossa economia, a la segirezza ed a l'ambient. Ella periclitescha er plazzas da lavur, la libertad e nossa bainstanza, per la quala bleras generaziuns han lavurà diramain. L'iniziativa na vul betg in stop general da l'immigraziun e na pretenda nagina desditga da las cunvegns bilaterals cun la UE. Il Cussegl federal vegn incumbensà da far tractativas per metter ord vigur la Cunvegna davart la libra circulaziun da persunas cun la UE il pli tard 12 mais sunter che l'Iniziativa da limitaziun è vegnida acceptada. Ina iniziativa raschunaivla e moderada.

Sustegnai il mantegniment da la via cumprovada ed independenta da la Svizra e schai perquai GEA a l'Iniziativa dal pievel «Per ina immigraziun moderada (Iniziativa da limitaziun)».

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

 begrenzungsinitiative.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

L'iniziativa pretenda ch'i vegnia mess ina fin a la libra circulaziun da personas cun la UE. Ella periclitescha la via bilaterala da la Svizra. Senza la Cunvegna davart la libra circulaziun da personas (CLC) e senza ils contracts colliads cun tala perdan las interpresas svizras l'access direct a lur martgà il pli impurtant. Gist er per dumagnar la crisa da corona èsi impurtant che l'access al martgà saja uschè liber sco pussaivel. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, avess quai consequenzas gravantas per las plazzas da lavur e per nosa bainstanza. Il Cussegl federal ed il parlament refusan il project cunzunt per ils suandants motivs:

Via da success da la Svizra

La Svizra va in'atgna via en l'Europa. Ad ella èsi gartegià da far contracts cun la UE ch'èn fatgs sin mesira per ella. Quests contracts segireschan bunas relaziuns equilibradas cun sia partenaria comerciala la pli impurtanta. L'economia svizra dovra questas bunas relaziuns, gist er per sa remetter suenter la crisa da corona.

Mantegnair las relaziuns stabilas

Ina desditga da la CLC periclitescha la via bilaterala da la Svizra; pervia da la colliaziun giuridica tras la clausula da guillottina crodan davent tut ils contracts da las Bilateralas I. Bain prevesa l'iniziativa ina curta perioda per tractar cun la UE. In success n'è però betg realistic, perquai che la libra circulaziun da personas è in princip da basa da la UE. La realisaziun da l'Iniziativa dal pievel «Cunter l'immigraziun da massa» ha mussà che la UE n'è betg pronta da ceder.

Gronds dischavantatgs per la Svizra

Senza contracts bilaterals perdan las interpresas svizras, en spezial las interpresas pitschnas e mesaunas (IPM), l'access direct a lur martgà il pli impurtant e fissan main cumpetitivas. La produziun vegniss transferida pli savens a l'exteriur. Il commerzi cun la UE daventass pli difficil ed ils pretschs creschissan.

La Confederaziun protegia il martgà da lavur svizzer

Il Cussegl federal vul che l'immigraziun saja mo uschè gronda sco necessari. Pervia da quai investescha el sistematicain en forzas da lavur indigenas, uschia per exempel cun l'obligaziun d'annunziar plazzas libras, che augmenta las schanzas da persunas che tshertgan ina plazza en Svizra, u cun sustegnair forzas da lavur pli veglias. Per persunas che na survegnan betg pli l'indemnisaziun da dischoccupaziun curt avant il pensiunament han il Cussegl federal ed il parlament concludì ina prestaziun transitorica. En pli vegnan protegids cun mesiras accompagnantas ils salaris e las cundiziuns da concurrenza per la mastergnanza indigena.

Basegn da forzas da lavur

Dapi in pèr onns na chattan interpresas localas betg avunda forzas da lavur en Svizra. Perquai ch'il dumber da persunas pensiunadas vegn a crescer ils proxims onns, resta la CLC impurtanta: Ella pussibilitescha a las interpresas da recrutar vinavant persunas spezialisadas or da la UE, sche quai fa da basegn.

La bainstanza è periclitada

L'iniziativa metta en privel las bunas relaziuns cun noss vischins e periclitescha uschia plazzas da lavur e nossa bainstanza. La Svizra è vegnida tutgada fermamain da la crisa da corona. Quai che nus duvrain ussa è segirezza giuridica ed ina perspectiva economica.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'Iniziativa dal pievel «Per ina immigraziun moderada (Iniziativa da limitaziun)».

Na

[🔗 admin.ch/iniziativa-da-limitaziun](https://admin.ch/iniziativa-da-limitaziun)

Text da votaziun

Conclus federal davart l'Iniziativa dal pievel «Per ina immigraziun moderada (Iniziativa da limitaziun)» dals 20 da december 2019

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹,
suenter avair examinà l'Iniziativa dal pievel «Per ina immigraziun moderada
(Iniziativa da limitaziun)» ch'è vegnida inoltrada ils 31 d'avust 2018²,
suenter avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 7 da zercladur 2019³,
concluda:

Art. 1

¹ L'Iniziativa dal pievel dals 31 d'avust 2018 «Per ina immigraziun moderada
(Iniziativa da limitaziun)» è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e
dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 121b Immigraziun senza libra circulaziun da persunas

¹ La Svizra regla en moda autonoma l'immigraziun da persunas estras.

² I na dastgan vegnir concludids nagins novs contracts internaziunals e surpigliadas
naginas autras novas obligaziuns internaziunals che concedan ina libra circulaziun
a burgais esters.

³ Contracts internaziunals existents ed autras obligaziuns internaziunals existentas
na dastgan betg vegnir adattads u extendids en cuntradicziun cun ils alineas 1 e 2.

¹ SR 101

² BBI 2018 5785

³ BBI 2019 5027

Art. 197 cifra 12⁴

12. Disposiziun transitorica tar l'art. 121b (Immigraziun senza libra circulaziun da persunas)

¹ Tras tractativas stoi vegnir prendi en mira che la Cunvegna dals 21 da zercladur 1999⁵ davart la libra circulaziun tranter la Confederaziun svizra d'ina vart e la Communitad europeica cun ses stadis commembers da l'autra vart saja abolida entaifer 12 mais suenter che l'artitgel 121b è vegni acceptà dal pievel e dals chantuns.

² Sche quai na gartegia betg, visescha il Cussegl federal la cunvegna tenor l'alinea 1 entaifer ulteriurs 30 dis.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

⁴ La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel.

⁵ SR 0.142.112.681

Detagls**Midada da la Lescha da chatscha**

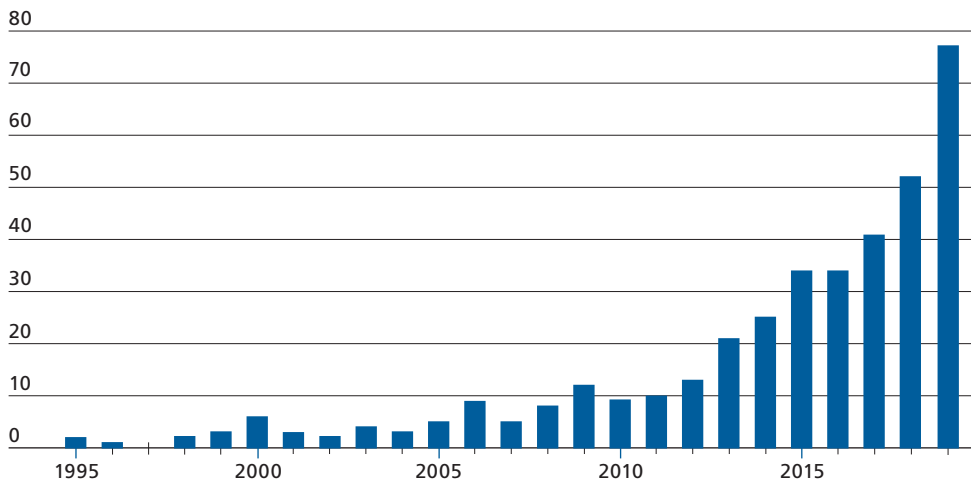
Arguments dal comité da referendum	→	34
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	36
Text da votaziun	→	38

Situaziun da partenza

Mez dal 19. tschientaner èn sparids blers animals selvadis en Svizra pervia d'ina chatscha nuncontrollada. Perquai ha la Confederaziun decretà l'onn 1875 per l'emprima giada ina lescha che reglava envers ils chantuns, en tge territoris ch'ils animals eran protegids, tge spezias d'animals ch'eran permesas e cura ch'i valevan ils temps da schanetg. Grazia a quella lescha datti oz puspè spezias d'animals selvadis sco tschiervs, chamutschs e capricorns en Svizra. La lescha vertenta datescha da l'onn 1986. Da quel temp na devi nagins lufs pli tar nus. L'onn 1995 è il luf turnà. Quella giada giravan mo singuls lufs tras la Svizra. L'onn 2012 è sa furmà l'emprim triep. Ils lufs èn pia puspè sa domiciliads. La fin da l'onn 2019 devi otg trieps, en ils quals èn naschids circa 30 lufs giuvens. Tut en tut èn vegnids cumprovads l'onn passà var 80 lufs.¹

Svilup da la populaziun da lufs en Svizra

Dapi l'onn 1995 datti puspè lufs en Svizra

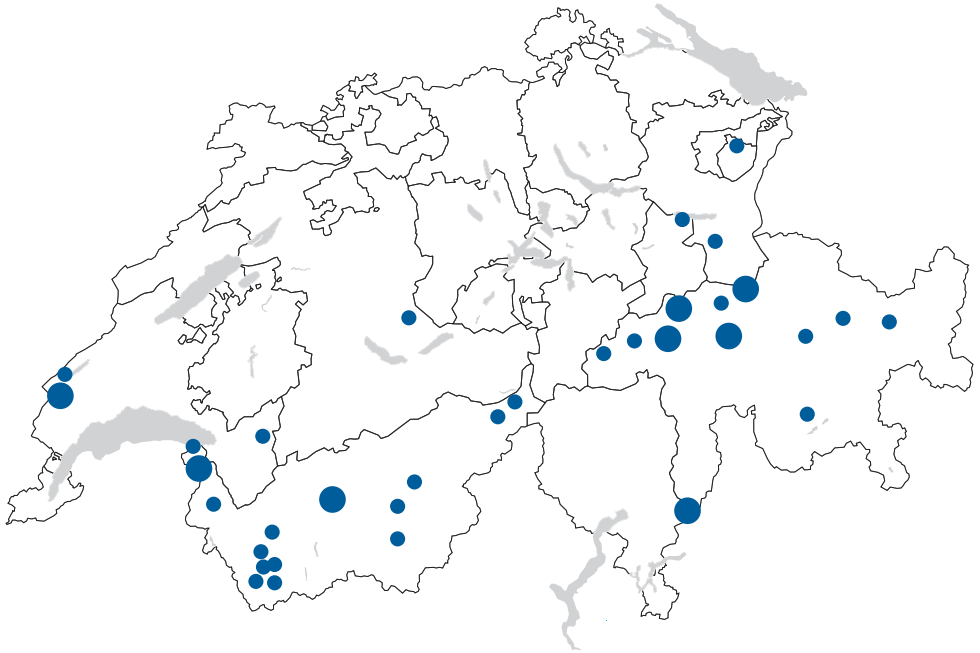
dumber da lufs observads

Fuentauna: Fundaziun KORA, Ecologia dals carnivors e management dals animals selvadis

1 Fundaziun KORA, Ecologia dals carnivors e management dals animals selvadis, 2019. KORA collecziunescha tut las cumprovas da lufs che vegnan annunziadas e registrescha uschia la populaziun e la derasaziun dal luf (kora.ch > Monitoring > Wolf > Status).

Derasaziun dal luf en Svizra per la fin da l'onn 2019

Dapi l'onn 2012 èn sa furmads 8 trieps en 5 chantuns

● triep ● animal singul

Funtaunas: chantuns (datas), LBC (analisis geneticas), Fundaziun KORA, Ecologia dals carnivors e management dals animals selvadis (datas e charta)

Il luf sa derasa

La populaziun da lufs crescha en Svizra. La fin da l'onn 2019 vivevan var 80 animals en in tozzel chantuns. Els èn sa domiciliads en il Vallais, en las valladas grischunas, en il retroterra da Bellinzona, en las vals da las Alps dal Nord dal Pays d'Enhaut fin en la part sura songagliaisa, enturn il Sântis sco er en ils gauds dal Giura vadais.

Conflicts cun lufs

Dapi l'onn 2009 han ils lufs stgarpà mintga onn tranter 300 e 500 nursas e chauras.² Pertutgadas èn er muntaneras che vegnan protegidas da saivs u da chauns. Lufs èn numnadain buns d'emprender da guntgir questas mesiras da protecziun. Er la cumparsa da lufs en la vischinanza da vitgs preoccupescha la populaziun locala e las autoritads cumpetentas.

La Lescha da chatscha revedida:

Sajettar lufs da trieps

La revisiun da la Lescha da chatscha tegna quint dal dumber da lufs creschent. Ella permetta als chantuns da regular la populaziun da lufs en moda prospectiva per impedir donns vi da nursas e chauras. Ils lufs duain uschia er mantegnair lur tema dals umans. Igl è per exempel necessari da sajettar lufs per regular la populaziun, sch'els han emprendì da guntgir la protecziun da muntaneras u sch'els sa mussan en abitadis. Cun las novas disposiziuns survegnan ils chantuns in instrument che serva a regular la creschientscha e la derasaziun da las populaziuns da lufs. Ma els na dastgan betg intervegnir en in triep da lufs che dimora lunsch davent da muntaneras da nursas u d'abitadis.

Il luf resta protegi

Er cun la revisiun da la lescha resta il luf ina spezia d'animals protegida, ils trieps vegnan mantegnids. Ils chantuns dastgan ordinar da sajettar lufs mo sut tschertas cundiziuns. Cumpetents èn ils guardiaselvaschinas regionalis.

Spezias d'animals permessas e protegidas	
Spezias d'animals permessas	Las spezias d'animals permessas dastgan vegnir sajettadas da chatschadras e chatschaders. Latiers tutgan per exempel chavriels, chamutschs u vulps. Durant il temp da reproducziun e durant il temp ch'ils animals tiran si lur pitschens vala per tut quests animals in temp da schanetg prescrit da la lescha. Là na dastgan els betg vegnir sajettads.
Spezias d'animals protegidas	Las spezias d'animals protegidas sco il luf, il castur u l'irun grisch na dastgan percurter betg vegnir sajettadas da chatschadras e chatschaders. Sut tschertas premissas pon ils chantuns ordinar da sajettar tals animals.

2 Fundaziun KORA, Ecologia dals carnivors e management dals animals selvadis, 2019. ([kora.ch](https://www.kora.ch) > Monitoring > Wolf > Übergriffe auf Nutztiere).

Ils chantuns ston
agir commensura-
damain

Ina disposiziun da sajettar lufs è cumbinada cun pliras premissas. En territoris cun trieps da lufs ston ils chantuns per exempel infurmar las puras ed ils purs davart las mesiras che tals ston prender per proteger lur muntaneras. Envers la Confederaziun ston ils chantuns plinavant motivar ordavant, pertge ch'igl è necessari da sajettar lufs. Qua ston els observar la commensurabladad.

Sajettar lufs
singuls

Sch'in animal singul chaschuna donns malgrà ch'i èn vegnidas prendidas mesiras per proteger las muntaneras, po il chantun ordinar da sajettar quest animal. Quai è gia oz uschia. Da nov pon ils chantuns ordinar da sajettar lufs singuls er, sche quels han in cumportament singular u daventan privlus, per exempel sch'els entran en uigls u sch'els giran senza tema tras ils vitgs.

Regulaziun
d'auters animals

Tenor la lescha èsi mo permess d'intervegnir en la populaziun da lufs e da capricorns. Il Cussegl federal po declerar ulteriuras spezias sco regulablas, sch'i dat motivs objectivs. Per il luf-tscherver, per il castur, per l'irun grisch e per il marel grond ha il parlament gia refusà quai expressivamain. Tenor il parlament duai il dumber dal cign dumesti percenter pudair vegnir reglà en il futur.

Dretg da far recurs

Ils chantuns decidan bain davart sajettar lufs da trieps u animals singuls, ma ordavant ston els consultar l'Uffizi federal d'ambient. E tant la Confederaziun sco er las organisaziuns per la protecziun da la natira sco il WWF u la Pro natura pon vinavant far recurs cunter ina sajettada disponida dal chantun e laschar examinar la legalitad da quella.

Criteria pli severa
per las
indemnisaziuns

Cun la revisiun da la Lescha da chatscha survegnan las puras ed ils purs mo pli ina indemnisaziun per nursas e chauras stgarpadas, sch'els han prendì ordavant mesiras per proteger lur muntaneras. Oz pon els dumandar ina indemnisaziun per stgarpadas da lufs er, sch'els n'han betg protegi ordavant lur animals cun saivs u cun chauns. Da l'onn 1995 fin l'onn 2019 ha la Confederaziun pajà var 1,8 milliuns francs per indemnisaziuns.³

Extensiun
da la protecziun
da las spezias

La revisiun da la lescha na pertutga betg mo il luf. Ella cuntegna er disposiziuns concernent animals selvadis che duain vegnir protegids meglier. Da la protecziun da las spezias supplementara profita per exempel la gronda part da las spezias d'animals selvadis. En il futur na dastgan quellas betg pli vegnir sajettadas. E per la becassa vala in temp da schanetg pli lung.

Colliaziun da
spazis da viver

Abitadis, edifizis da mastern e d'industria sco er vias e binaris dividan ils spazis da viver dals animals selvadis. Mo en cuntradas libras pon ils animals migrar d'in spazi da viver a l'auter. Cun la revisiun da la lescha vegnan protegidas – per ils animals selvadis – circa 300 vias da colliaziun cunter surbajegias. Ultra da quai vegnan construids sutpassadis e punts là, nua che quai è necessari tar vias e tar lingias da viafier. En questa moda vegnan colliads meglier in cun l'auter ils spazis da viver dals animals selvadis.

Sustegn finanziel
per ils chantuns

Da nov conceda la Confederaziun als chantuns in sustegn finanziel per revalorisar ils spazis da viver. Cun quests daners pon ils chantuns revalorisar ils spazis da viver dals animals selvadis e dals utschels en ils quasi 80 territoris federals protegids. Ultra da quai metta la Confederaziun a disposiziun ulteriurs meds finansials per ch'ils chantuns possian augmentar l'engagement da guardiaselvaschinas.

Bainstar
dals animals

La revisiun da la lescha prevesa mesiras a favur dal bainstar dals animals. Per exempel oblighescha ella ils chantuns sco er las puras ed ils purs da construir saivs che tegnan quint dals basegns dals animals selvadis per evitar uschè bain sco pussaivel accidents e blessuras dals animals selvadis.

La realisaziun vegn preparada

Il Cussegl federal regla la realisaziun da la Lescha da chatscha revedida en l'Ordinaziun da chatscha. Per stgaffir ina clerezza uschè gronda sco pussaivel avant la votaziun dal pievel, ha el gia elavurà in sboz ch'el ha tramess en consultaziun. En quel excluda el en spezial la regulaziun da las spezias protegidas luf-tscherver, castur, irun grisch e marel grond. Unicamain il luf, il capricorn ed il cign dumesti duain pudair vegnir regulads. Quai correspunda a la voluntad dal parlament.⁴

Tge capita en cas d'in «na»?

En cas d'in «na» a la revisiun da la Lescha da chatscha vala vinavant la lescha actuala. Ils chantuns na pon betg regular en moda prospectiva la populaziun da lufs creschenta. Ultra da quai na vegniss betg extendida la protecziun da las spezias, sche la lescha vegniss refusada.

4 La consultaziun tar l'Ordinaziun da chatscha è vegnida lantschada ils 8 da matg 2020 e dura fin ils 9 da settember 2020 ([L2 admin.ch](https://www.admin.ch/gov/de/press/doc/medienmitteilungen/2020/08/08.05.2020) > Dokumentation > Medienmitteilungen > Medienmitteilungen des Bundesrats > 08.05.2020 > «Ausführungsbestimmungen zum revidierten Jagdgesetz: Start der Vernehmlassung»).

Arguments

Comité da referendum

La Lescha da chatscha malgartegiada augmenta anc pli fitg la pressiu sin las spezias d'animals selvadis. Animals protegids pon vegnir sajettads senza avair mai fatg donn. Schizunt en las zonas da protecziun dals animals selvadis vegnan ils animals protegids persequitads. Empè da reglar en moda pragmatica il tractament dal luf, periclitescha la nova lescha la protecziun da las spezias en Svizra. Mo in na garantiescha la protecziun dal castur, dal cign dumesti, dal luf-tscherver e d'autras spezias d'animals.

Inutila e cumplitgada

Numerusas novas disposiziuns èn inutilas e cumplitgadas. Gia cun la lescha vertenta pon ils chantuns sajettar spezias protegidas, sche necessari. Cun il consentiment da la Confederaziun pon ils chantuns regular gia oz entiras populaziuns da spezias protegidas.

Sajettadas sin reserva

La Lescha da chatscha revedida permetta sajettadas «sin reserva»: Uschia po vegnir sajettà in dumber considerabel d'animals da spezias protegidas, senza ch'els avessan mai fatg donn (art. 7a al. 2 lit. b) e senza ch'i fissan vegnidas prendidas mesiras raschunaivlas (p.ex. protecziun da muntaneras). Els vegnan sajettads mo perquai ch'els existan.

Il castur, il luf-tscherver, il cign e.u.v. en privel

Il Cussegl federal po metter da tut temp spezias d'animals protegidas sin la glista da las spezias regulablas, senza che ni il pievel ni il parlament possian s'exprimer en chaussa. Il Cussegl federal po declerar sco regulabels p.ex. il castur, il luf-tscherver, la ludra, l'irun grisch u il cign dumesti (art. 7a al. 1 lit. c). Ma la protecziun da quests animals na dastga però betg vegnir indeblida.

Proteger finalmain la lieur brina

Spezias periclitadas sco la lieur brina, il cot da draussa, l'urblauna e la becassa tutgan sut protecziun – però ellas pon vegnir sajettadas vinavant (art. 5 al. 1). Ins n'ha er betg prendì l'ocasiun d'abolir la chatscha en taunas da vulp, ch'è crudaivla e nunnecessaria. Tut schanzas manchentadas per modernisar la Lescha da chatscha e da protecziun.

Proteger ils guauds da muntogna

Il luf-tscherver ed il luf impedeschan ruissas excessivas dal guaud giuven tras ils tschiervs ed ils chavriels. Sco part dal sistem ecologic garanteschon els guauds da protecziun ritgs da spezias e stabils. Sch'ins regulescha memia baud quests animals, fa quai donn al guaud ed è pia cuntraproductiv ord vista forestala.

Enavos al speditur

In «na» garantescha la protecziun da las spezias ed impedescha in svilup nuncontrollà da differentas soluziuns chantunales per tractar las spezias d'animals protegidas. Suenten vegn il nov parlament ad elavurar ina lescha equilibrada che vegn a cuntegnair la protecziun dals animals selvadis ed ina regulaziun pragmatica dal luf. In «na» n'è betg in votum cunter la chatscha.

Recumandaziun dal comité da referendum

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

 jagdgesetz-nein.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

La revisiun da la lescha rinforza la protecziun dals animals selvadis. Quai è impurtant per la diversidad da las spezias. Ultra da quai porscha la lescha ina soluziun pragmatica per ir enturn cun la populaziun da lufs creschenta. Ella permetta als chantuns da regular en il futur la populaziun da lufs en moda prospectiva. Uschia pon vegnir evitads conflicts. Il luf resta però ina spezia d'animals protegida, ed ils trieps restan mantegnids. Il Cussegl federal ed il parlament beneventan la lescha en spezial per ils suandants motivs:

Reglas modernas

La populaziun da lufs crescha svelt. Ils lufs sa derasan pli fitg dapi in pèr onns. Parallelamain han lieu er attatgas sin nursas e chauras. Dapi l'onn 2009 han ils lufs stgarpà mintga onn tranter 300 e 500 nursas e chauras. Las reglas per ir enturn cun il luf ston vegnir adattadas a la derasaziun da quel. La revisiun da la lescha impedescha che conflicts escaleschian.

Impedir donns

Ils chantuns survegnan in instrument raschunaivel per franar la creschientscha da la populaziun da lufs. Oz pon els intervegnir en la populaziun da lufs pir, cur che quels han gia chaschunà gronds donns. En il futur pon els sajettar intgins lufs d'in triep per impedir ch'els fetschian donns a muntaneras da nursas e da chauras u ch'els sa mussian en vitgs.

Bun cumpromiss

Las novas reglas per ir enturn cun il luf èn in bun cumpromiss. D'ina vart vegn fatga la pretensiun da dar liber il luf per la chatscha. Da l'autra vart vegni pretendì da betg intervegnir en la populaziun. La revisiun da la lescha è in cumpromiss raschunaivel: Il luf resta protegi, ma sia populaziun po vegnir regulada.

La protecziun da muntaneras vegn rinforzada

La revisiun da la lescha oblighescha pli fitg las puras ed ils purs. Per proteger las muntaneras ston els construir saivs u tegnair chauns da protecziun. Mo lura survegnan els in'eventuala indemnisaziun per stgarpadas da lufs.

Meglra protecziun d'animals selvadis

La Svizra vul rinforzar la diversidad da las spezias. La revisiun da la Lescha da chatscha è ina contribuziun impurtanta per quai: Ella protegia dapli spezias d'animals selvadis. Ed ella las protegia meglia che fin ussa.

Lescha da chatscha moderada

La revisiun da la Lescha da chatscha metta en equilibr il differents interess. Ella surdat in instrument commensurà als chantuns per regular lur populaziun da lufs; uschia gida ella a cuntanscher ina convivenza tranter l'uman ed il luf. A medem temp protegia ella meglia il ulterius animals selvadis e lur spazis da viver.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'approvar la midada da la Lescha da chatscha.

Gea

[🔗 admin.ch/lescha-da-chatscha](https://admin.ch/lescha-da-chatscha)

Text da votaziun

Lescha federala davart la chatscha e la protecziun dals mamifers e dals utschels selvadis (Lescha da chatscha, LChP) Midada dals 27 da settember 2019

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
suenter avair gi' invista da la missiva dal Cussegl federal dals 23 d'avust 2017¹,
concluda:

I

La Lescha da chatscha dals 20 da zercladur 1986² vegn midada sco suonda:

Remplazzament d'expressiuns

¹ *En l'artitgel 11 alineas 2–4 vegn remplazzà «asils da selvaschina» cun «zonas da protecziun dals animals selvadis».*

² *En ils artitgels 7 alinea 6, 12 alinea 2bis, 14 alinea 3, 22 alineas 1, 2 e 3 sco er 25 alinea 3 vegn remplazzà «Uffizi federal» cun «UFAM».*

³ *Concerna mo il text franzos e talian.*

Art. 3 al. 1 e 2

¹ Ils chantuns reglan e planiseschan la chatscha tenor ils principis da la duraivladad e coordineschan – sche necessari – in cun l'auter la planisaziun da la chatscha. Per quest intent resguardan els las relaziuns localas sco er las pretensiuns da l'agricultura, da la protecziun da la natira, da la protecziun dals animals e da la sanadad d'animals. La regulaziun da las populaziuns d'animals selvadis vegn concepida uschia, ch'ella permetta la cultivaziun duraivla dals guads e la regiuvnaziun natirala cun spezias da bostgs indigenas sco er d'evitar donns impurtants da las culturas da victualias.

² Ils chantuns determineschan il sistem ed il territori da chatscha e procuran per ina surveglianza efficazia. Els concedan il dretg d'ir a chatscha sin basa d'in examen da chatscha, d'ina cumprova da la segirezza da culp, che sto vegnir furnida periodicamain, e d'ulteriuras pretensiuns a norma dal dretg chantunal.

Art. 5 al. 1 frasa introductiva, lit. b, c, l, m, o, p, q sco er al. 2, 3, 5 e 6

¹ Las spezias permessas e lur temps da schanetg vegnan determinads sco suonda:

- b. portg selvadi

¹ BBI 2017 6097

² SR 922.0

dal 1. da mars fin ils 30 da zercladur; per ils portgs selvadis pli giuvens che 2 onns na vala nagin temp da schanetg ordaifer il guaud

c. *aboli*

l. cot da draussa ed urblauna

dal 1. da december fin ils 15 d'october

m. tidun, columba tirca, corv grond, corv grisch, corv nair, corv champester, sgragia e giazla

dals 16 da favrer fin ils 31 da fanadur; per ils corvs grischs e per ils corvs nairs che sa mussan en rotschas, na vala nagin temp da schanetg sin las culturas agriculas

o. pernisch da l'aua, sfunsella da la cresta, anda crecca, anda mora, anda selvadia

dal 1. da favrer fin ils 31 d'avust

p. becassa

dals 15 da december fin ils 15 d'october

q. cormoran

dals 16 da mars fin ils 31 d'avust.

² *aboli*

³ Ils chantuns pon permetter da sajettar ils suandants animals durant l'entir onn:

a. spezias d'animals betg indigenas;

b. animals da chasa e da niz daventads selvadis.

⁵ Ils chantuns pon – suenter avair consultà l'Uffizi federal d'ambient (UFAM) – reducir temporarmain ils temps da schanetg per diminuir populaziuns memia grondas, per mantegnair la diversidad da las spezias u per realisar mesiras da la polizia d'epidemias.

⁶ Il Cussegl federal po – suenter avair consultà ils chantuns – reducir sin plaun naziunal la glista da las spezias permessas u prolongar ils temps da schanetg, sche quai è necessari per mantegnair spezias periclitadas, e puspè revocar questas mesiras, sche las populaziuns creschentas permettan quai.

Art. 7 al. 2 e 3

Aboli

Art. 7a Regulaziun da las spezias protegidas

¹ Ils chantuns pon – suenter avair consultà il UFAM – prevair ina regulaziun da la populaziun per:

a. capricorns: durant la perioda dal 1. d'avust fin ils 30 da november;

b. lufs: durant la perioda dal 1. da settember fin ils 31 da schaner;

§

- c. ulteriuras spezias d'animals protegidas ch'il Cussegl federal declera sco regulablas.

² Talas regulaziuns na dastgan betg periclitir las populaziuns e ston esser necessarias per:

- a. la protecziun dals spazis da viver u il mantegniment da la diversitad da las spezias;
- b. la prevenziun da donns u ina periclitaziun concreta da l'uman; u
- c. il mantegniment da populaziuns da selvaschina adequatas sin plaun regional.

³ Sin basa da cunvegns da program conceda la Confederaziun als chantuns agids finansials globals per ils custs da surveglianza e da realisaziun da las mesiras concernent il tractament da las spezias tenor l'alinea 1.

Art. 8 Protecziun dals animals selvadis

¹ Sche personas che han il dretg d'exercitar la chatscha han blessà animals selvadis cun ir a chatscha u sch'ellas na pon betg giuditgar quai cleramain, procuran ellas a temp util per ina tschertga posteriura cumpetenta. Ils chantuns reglan ils detagls.

² Guardiaselvaschina e survegliaders da chatscha pon sajettar da tut temp animals blessads u malsauns. Ils chantuns pon permetter a las personas che han il dretg d'exercitar la chatscha da sajettar da tut temp animals blessads u malsauns da spezias permissas. Talas sajettadas ston vegnir annunziadas immediatamain a l'autorità chantunala da chatscha.

³ Per prevegnir ad accidents cun animals selvadis e per garantir la permeabilitad da la cuntrada per tals, particularmain en ils corridors per animals selvadis ch'èn d'impurtanza surregionala, tenor l'artitgel 11a, reglan ils chantuns la construcziun ed il mantegniment cumpetent da saivs.

Art. 11 titel (concerna mo il text franzos e talian), al. 5 e 6

⁵ En las zonas da protecziun dals animals selvadis ed en ils reservats d'utschels èsi scumandà d'ir a chatscha. Ils organs executivs chantunals pon però permetter da sajettar animals permiss sco er capricorns e lufs, sche quai è necessari per proteger ils spazis da viver, per mantegnair la diversitad da las spezias, per tgirar ils animals selvadis u per prevegnir a donns da selvaschina excessivs.

⁶ Il Cussegl federal decretescha disposiziuns da protecziun per ils reservats d'utschels da l'aua e d'utschels migrants, ch'èn d'impurtanza internaziunala e naziunala, sco er per las zonas federalas da protecziun dals animals selvadis. Sin basa da cunvegns da program conceda la Confederaziun indemnaziuns globalas per ils custs da surveglianza sco er agids finansials per ils custs liads a las mesiras per promover las spezias ed ils spazis da viver en quests reservats ed en questas zonas.

Integrar avant il titel da classificaziun dal 4. chapitel

Art. 11a Corridors surregiunals per animals selvadis

¹ En enclegientscha cun ils chantuns designescha il Cussegl federal corridors per animals selvadis, ch'èn d'impurtanza surregiunala e ch'èn destinads a colliar tranter per ils animals selvadis en in vast territori.

² En il rom da lur cumpetenzas procuran la Confederaziun ed ils chantuns ch'ìls corridors surregiunals per animals selvadis sajan garantids territorialmain e funcziunalmain.

³ Sin basa da convegnas da program conceda la Confederaziun als chantuns indemnissaziuns globalas per mesiras ch'èn destinadas a garantir funcziunalmain ils corridors surregiunals per animals selvadis. L'import da questas indemnissaziuns sa drizza tenor la dimensiun da las mesiras e tenor il basegn da sanaziun dals corridors.

Art. 12 al. 2, 4, 5 e 6

² Ils chantuns pon ordinar u permetter da tut temp mesiras cunter singuls animals protegids u permess che han in cumportament problematic, che fan donn u ch'èn in privel per l'uman. Mo personas che han il dretg d'exercitar la chatscha ed organs da surveglianza dastgan vegnir incumbensads da realisar questas mesiras. Cunter disposiziuns che pertutgan animals permess n'exista nagin dretg da recurs tenor l'artitel 12 da la Lescha federala dal 1. da fanadur 1966³ davart la protecziun da la natira e da la patria.

⁴ *aboli*

⁵ La Confederaziun promova e coordinescha las mesiras dals chantuns per prevegnir a donns d'animals selvadis chaschunads:

- a. dals animals da rapina gronds als animals da niz;
- b. dal castur als edifizis e stabiliments ch'èn d'interess public, ed a las vias d'access per manaschis agriculs u a las scarpas da las rivas, ch'èn impurtantas per la segirezza en cas d'aua gronda;
- c. da las ludras als stabiliments per l'allevament da peschs.

⁶ Ella po incumbensar – cunter indemnissaziun – corporaziuns da dretg public u personas privatas d'exequir las incumbensas tenor l'alinea 5.

Art. 13 al. 4 e 5

⁴ La Confederaziun ed ils chantuns sa participeschan a la prevenziun cunter donns chaschunads da tschertas spezias d'animals protegidas al gaud, a las culturas agriculas ed als animals da niz, sch'i èn vegnidas prendidas las mesiras raschunaivlas per prevegnir a quests donns d'animals selvadis. Sunter avair consultà ils chantuns designescha il Cussegl federal questas spezias d'animals protegidas e determinescha las premissas da l'obligaziun d'indemnissaziun.

⁵ En cas da donns chaschunads dals casturs sa participeschan la Confederaziun ed ils chantuns – supplementarmain a l’alineia 4 – er a l’indemnisaziun da donns d’edifizis e stabiliments d’interess public, d’infrastructuras da traffic privatas sco er da las scarpas da las rivas, sch’il donn ch’ellas han subi na permetta betg pli da garantir la segirezza en cas d’aua gronda. Las indemnisaziuns vegnan pajadas mo, sch’i èn vegnidas prendidas las mesiras raschunaivlas per prevegnir a donns d’animals selvadis.

Titel da classificaziun avant l’art. 14

5. secziun: Infurmaziun e perscrutaziun

Art. 14 titel, al. 4 e 5

Infurmaziun, furnaziun e perscrutaziun

⁴ La Confederaziun maina il Center svizzer da perscrutaziun, da documentaziun e da cussegliaziun per il management dals animals selvadis. Ella promova l’infurmaziun da la publicitad e po conceder contribuziuns ad instituts da perscrutaziun ed ad autras instituziuns d’impurtanza naziunala, che servan a la furnaziun, a la perscrutaziun u a la cussegliaziun.

⁵ *aboli*

Integrar avant il titel da classificaziun dal 6. chapitel

Art. 14a **Captura e marcaziun**

¹ La captura e la marcaziun da mamifers e d’utschels selvadis sco er il prender provas da quests animals n’èn betg suttaless a l’obligaziun da dumandar ina permissiun tenor l’artitgel 18 da la Lescha federala dals 16 da december 2005⁴ davart la protecziun dals animals, sche questas mesiras:

- a. vegnan fatgas per survegliar las populaziuns u per verifitgar il success da las mesiras prendidas en il senn da questa lescha; e
- b. vegnan realisadas d’autoritads federalas u chantunals u da terzs incumbensads da talas.

² Il Cussegl federal:

- a. decretescha prescripziuns davart la captura e la marcaziun da mamifers e d’utschels selvadis sco er davart il prender provas da quests animals;
- b. concretisescha las mesiras tenor l’alineia 1.

Art. 17 al. 1 lit. h

¹ Cun in chasti da detenziun fin 1 onn u cun in chasti pecuniar vegn chastià, tgi che fa intenziunadamain e senza autorisaziun il suandant:

- h. fimenta, gasifitgescha u flottescha vulps, tais u muntanellas ubain fora, exchava u serra lur taunas abitadas;

Art. 18 al. 1 lit. i

¹ Cun ina multa fin 20 000 francs vegn chastià, tgi che fa intenziunadamain e senza autorisaziun il suandant:

- i. tralasca da tschertgar a temp util ed en moda cumpetenta in animal selvadi ch'el ha blessà cun ir a chatscha u sch'el na po betg giuditgar quai cleramain.

Art. 20 al. 1 ed 1bis

¹ Il dretg d'ir a chatscha po vegnir retratg dal derschader per almain 1 onn e per maximalmain 10 onns, sche:

- a. il titular da quest dretg ha – intenziunadamain u per negligentscha – mazzà u blessà considerablmain ina persuna a chatscha u ha commess intenziunadamain u empruvà da commetter ina cuntravenziun tenor l'artitgel 17 sco delinquent, sco provocatur u sco cumplici; e
- b. igl exista il privel ch'il titular da quest dretg commettia ulteriurs da quests delicts.

^{1bis} Questa mesira po er vegnir ordinada, sch'il delinquent è penalmain irresponsabel u ha ina responsabladad penala reducida tenor l'artitgel 19 alineas 1 e 2 dal Cudesch penal⁵.

Art. 24 al. 2-4

² L'autorità federala che exequescha in'otra lescha federala u in contract internaziunal è – ademplind questa incumbensa – cumpetenta er per exequir questa lescha. Avant che prender ina decisiun consultescha ella ils chantuns pertutgads. Il UFAM ed ils ulteriurs servetschs federals pertutgads coopereschon a l'execuziun tenor ils artitgels 62a e 62b da la Lescha federala dals 21 da mars 1997⁶ davart l'organisaziun da la regenza e da l'administraziun.

³ Sche la procedura tenor l'alinea 2 n'è betg adattada per tschertas incumbensas, regla il Cussegl federal l'execuziun tras ils servetschs federals pertutgads.

⁴ Las autoritads executivas federalas tegnan quint da las mesiras ch'ils chantuns prendan sin basa da questa lescha.

II

La midada d'auters decrets vegn reglada en l'aggiunta.

⁵ SR 311.0

⁶ SR 172.010

§

III

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

*Agiunta
(cifra II)*

Midada d'auters decrets

Ils decrets qua sutvart vegnan midads sco suonda:

1. Lescha federala dal 1. da fanadur 1966⁷ davart la protecziun da la natira e da la patria

Art. 22a Captura e marcaziun

¹ La captura e la marcaziun da vertebrads selvadis sco er il prender provas da quests animals n'èn betg suttamess a l'obligaziun da dumandar ina permissiun tenor l'artitgel 18 da la Lescha federala dals 16 da december 2005⁸ davart la protecziun dals animals, sche questas mesiras:

- a. vegnan fatgas per survegliar las populaziuns u per verifitgar il success da las mesiras prendidas en il senn da questa lescha; e
- b. vegnan realisadas d'autoritads federalas u chantunalas u da terzs incumbensads da talas.

² Il Cussegl federal:

- a. decretescha prescripziuns davart la captura e la marcaziun da vertebrads selvadis sco er davart il prender provas da quests animals;
- b. concretisescha las mesiras tenor l'alinea 1.

2. Lescha dal gaud dals 4 d'october 1991⁹

Art. 27 al. 2

² Els reglan la populaziun uschia, ch'il mantegniment dal gaud, particularmain sia regiuvinaziun natirala cun spezias da bostgs indigenas, è pussaivla senza mesiras da protecziun; là nua che quai n'è betg pussaivel, prendan els mesiras per prevegnir a donns da selvaschina.

⁷ SR 451

⁸ SR 455

⁹ SR 921.0

3. Lescha federala dals 21 da zercladur 1991¹⁰ davart la pestga

Integrar avant il titel da classificaziun dal 3. chapitel

Art. 6a Captura e marcaziun

¹ La captura e la marcaziun da peschs e da giomers selvadis sco er il prender provas da quests animals n'èn betg suttaless a l'obligaziun da dumandar ina permissiun tenor l'artitgel 18 da la Lescha federala dals 16 da december 2005¹¹ davart la protecziun dals animals, sche questas mesiras:

- a. vegnan fatgas per survegliar las populaziuns u per verifitgar il success da las mesiras prendidas en il senn da questa lescha; e
- b. vegnan realisadas d'autoritads federalas u chantunalas u da terzs incumbensads da talas.

² Il Cussegl federal:

- a. decretescha prescripziuns davart la captura e la marcaziun da peschs e da giomers selvadis sco er davart il prender provas da quests animals;
- b. concretisescha las mesiras tenor l'alinea 1.

¹⁰ SR 923.0

¹¹ SR 455

Detagls

Midada da la Lescha federala davart la taglia federala directa

Arguments dals comités da referendum	→	52
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	54
Text da votaziun	→	56

Deducziuns fiscalas actualas per ils custs per ils uffants

Tgi che ha uffants, po far deducziuns tar la taglia federala directa. Quest project concerna las suandantas duas deducziuns:

- Tgi che lascha tgirar ses uffants cunter pajament, per exempel en ina canorta d'uffants, po deducir quests custs – oz dentant maximalmain 10 100 francs per uffant. Ils custs ston star en in stretg connex cun l'atgna activitad da gudogn, scolaziun u incapitad da gudagnar. Plinavant sto l'uffant esser pli giuven che 14 onns.
- Fin ch'ils uffants n'han betg anc 18 onns u èn anc en scolaziun, vegn fatga ina deducziun generala per uffants. Quella importa oz 6500 francs per uffant.

Las deducziuns fiscalas las pli impurtantas per uffant tar la Confederaziun e tar ils chantuns Tut las summas en francs

	Confederaziun oz	Confederaziun, sch'il project vegn acceptà	Chantuns ¹
Deducziun maximala per la tgira d'uffants tras terzas personas	10 100	25 000	tranter 3000 e 25 000 Uri permetta ina deducziun illimitada.
Deducziun generala per uffants	6500	10 000	0 fin 24 500
Deducziun maximala per assicuranzas	700	naginas midadas	300 fin 4040
Distgargia sin il stgalim da la tariffa da taglia	251	naginas midadas	3 chantuns

1 Administraziun federala da taglia AFT, Steuermäppchen für die Steuerperiode 2019 ([estv.admin.ch](https://www.estv.admin.ch) > Das Schweizer Steuersystem > Steuermäppchen). A l'ultima lingua: Dus chantuns e la Confederaziun permettian ina deducziun da l'import da taglia. Tar la Confederaziun sa reducescha uschia la taglia federala directa ch'ils geniturs ston pajar per 251 francs per uffant. En il chantun Basilea-Champagna ston ils geniturs pajar 750 francs pli pauc per uffant tar la taglia chantunala, en il Vallais 300 francs pli pauc. En il terz chantun, en il chantun Vad, dependa l'autezza da l'effect da distgargia da las entradas suttamessas a la taglia.

Supplement per uffants ed ulteriuras contribuziuns

Las famiglias na vegnan betg mo distgargiadas tras deducziuns fiscalas, mabain er sustegnidas cun contribuziuns. Ils supplements per uffants èn l'instrument il pli impurtant en quest connex. Per uffant survegnan ils geniturs mintga onn almain 2400 francs sco supplement per uffants. Quest supplement vegn per regla pajà mintga mais. Tar las ulteriuras prestaziuns socialas tutgan per exempel las reducziuns da las premias da las cassas da malsauns, ils supplements da naschientscha u ils agids finansials per canortas d'uffants.²

Deducziun per la tgira d'uffants tras terzas personas:

La Confederaziun vul augmentar la deducziun

Il Cussegl federal ed il parlament vulan augmentar la deducziun maximala ch'è pussaivla tar la taglia federala directa per la tgira d'uffants tras terzas personas, e quai da 10 100 sin 25 000 francs per uffant. La deducziun maximala actuala è pli u main uschè auta sco ils custs mesauns d'ina plazza betg subvenziunada en ina canorta d'uffants durant 2 dis per emna.³ La nova deducziun maximala correspunda a 4 fin 5 dis per emna.

Cumpatibilitad da famiglia e professiun

Grazia ad ina deducziun pli auta per la tgira d'uffants tras terzas personas resta ina pli gronda part da las entradas tar ils geniturs. Uschia vegn stgaffi per tuts dus geniturs in impuls da surpigliar in'activitad da gudogn, empè da desister da lavurar per motivs fiscals.

Tge geniturs profitan

Geniturs profitan da la deducziun pli auta, sche:

- els ston pajar la taglia federala directa (quai ch'è il cas per bunamain 60 pertschient da las famiglias⁴)
- e lur custs da tgira surpassan 10 100 francs per uffant.

La deducziun pli auta vegn cunzunt dabun a geniturs cun uffants pitschens, perquai ch'ils custs da lur tgira èn spezialmain auts.

2 Uffizi federal da statistica UST, Familien in der Schweiz. Statistischer Bericht 2017, p. 60 ([bfs.admin.ch](https://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index.html) > Statistiken finden > Kataloge und Datenbanken > Publikationen).

3 Missiva dal Cussegl federal dals 9 da matg 2018 tar ina midada da la Lescha federala davart la taglia federala directa (resguard fiscal dals custs per la tgira d'uffants tras terzas personas), BBl 2018 3019, qua 3025 ([admin.ch](https://www.admin.ch/admin.ch/Bundesrecht/Bundesblatt) > Bundesrecht > Bundesblatt).

4 Evaluaziun da la AFT sin basa da la statistica da taglia 2016.

Consequenzas per
l'economia svizra

Sin il martgà da lavur svizzer mancan persunas spezialisadas. Grazia a l'augment da la deducziun per la tgira d'uffants tras terzas persunas pudessan vegnir occupadas a curta fin a media vista approximativamain 2500 plazzas a temp cumplain.⁵ Quai gidass a sminuir la mancanza da persunas spezialisadas e rinforzass l'economia svizra.

**Deducziun
generala
per uffants:**
Distgargia
per famiglias

Il parlament ha ultra da quai concludì dad augmentar la deducziun generala per uffants tar la taglia federala directa da 6500 a 10000 francs per uffant. El vul distgargiar pli fitg las famiglias, independentamain dal fatg, sch'ellas tgiran sezzas lur uffants u sch'ellas laschan tgirar temporarmain lur uffants tras terzas persunas. Il parlament motivescha l'augment tranter auter cun il fatg ch'ils custs per famiglias èn generalmain auts. Tenor ina stimaziun pli veglia da l'Uffizi federal da statistica importan quests custs en media var 11 300 francs per onn per pèrs cun in uffant, per mintga ulteriur uffant sa reduceschan ils custs per uffant.⁶ Il minimum d'existenza per uffants è cleramain pli bass che quests custs mesauns.

Tge famiglias
profitan

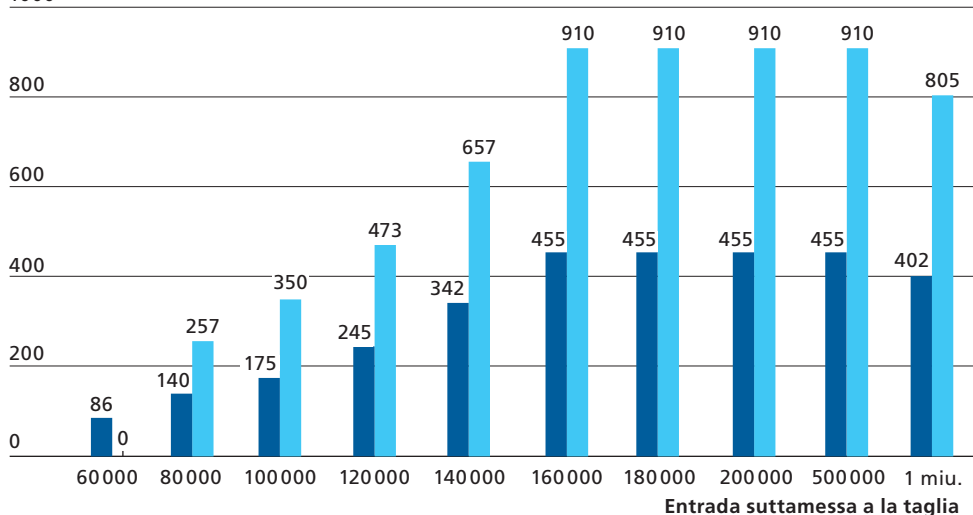
Bunamain 60 pertschient da las famiglias en Svizra pajan ina taglia federala directa. Ellas profitan da la deducziun generala per uffants ed uschia er da ses augment. Quantas taglias ch'ellas spargnan, dependa da l'atezza da las entradas (guardar las graficas qua sutvart). Bundant 40 pertschient da las famiglias na pajan nagina taglia federala directa. Perquai na profitan ellas er betg da questa mesira.

- 5 Missiva dal Cussegl federal dals 9 da matg 2018 tar ina midada da la Lescha federala davart la taglia federala directa (resguard fiscal dals custs per la tgira d'uffants tras terzas persunas), BBl 2018 3019, qua 3037 ([admin.ch](http://www.admin.ch) > Bundesrecht > Bundesblatt).
- 6 Uffizi federal da statistica (UST) / HABE 2009–2011; calculaziuns tras il biro BASS ([bfs.admin.ch](http://www.bfs.admin.ch)) > Statistiken finden > Kataloge und Datenbanken > Tabellen > Modellbasierte Schätzung von durch Kinder bedingten Konsum-Mehrkosten in Franken pro Monat pro Haushalt).

Quanta taglia spargna in pèr maridà grazia a l'augment da la deducziun generala per uffants? Tut las summas en francs

Distgargia fiscala

1000

■ distgargia fiscala cun in uffant ■ distgargia fiscala cun dus uffants

Agid per la lectura: In pèr maridà che ha oz entradas suttemessas a la taglia da 120 000 francs e dus uffants paja grazia a la deducziun generala per uffants pli auta 473 francs main taglia per onn.

Funtauna: calculaziuns da la AFT

Consequenzas finzialas per la Confederaziun ed ils chantuns

L'augment da la deducziun per la tgira d'uffants tras terzas personas chaschuna perditas da taglia periodicas annualas d'approximativamain 10 milliuns francs.⁷ Questas perditas da taglia èn relativamain pitschnas, perquai che blers geniturs pon deducir gia oz cumplainamain ils custs per la tgira d'uffants tras terzas personas. Las perditas dastgassan vegnir gulivadas a pli lunga vista, sche dapli geniturs mantegnan lur activitad da gudogn pervia da l'augment da questa deducziun.⁸ L'augment da la deducziun generala per uffants, ch'è medemamain vegnì

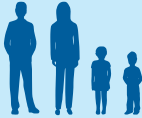
⁷ Stimaziuns da la AFT.

⁸ Missiva dal Cussegl federal dals 9 da matg 2018 tar ina midada da la Lescha federala davart la taglia federala directa (resguard fiscal dals custs per la tgira d'uffants tras terzas personas), BBl 2018 3019, qua 3035 ([admin.ch](https://www.admin.ch) > Bundesrecht > Bundesblatt).

concludì dal parlament, chaschuna perditas da taglia supplementaras. Avant la crisa da corona èn quellas vegnidas stimadas a 370 milliuns francs.⁹ Da las perditas fiscalas stimadas da tut en tut 380 milliuns francs pertutgan var 80 milliuns francs ils chantuns, perquai ch'els survegnan ina part da la taglia federala directa. Pervia da la crisa da corona dastgassan las perditas fiscalas sa reducir temporarmain, per l'onn fiscal 2021 per var 50 fin 100 milliuns francs.¹⁰ Da quels pertutgan 10 fin 20 milliuns francs ils chantuns. Las stimaziuns sa basan sin supposiziuns e cuntsegnan – er pervia da la crisa da corona – grondas intscher-tezzas; per la deducziun per la tgira d'uffants tras terzas persunas existan ultra da quai mo paucas datas.

Tge effect che las duas deducziuns pli autas han ensemen

Tut las summas en francs

Taglia federala directa			
	L'exempel mussa in pèr maridà cun dus uffants e cun entradas suttamessas a la taglia d'actualmain 150 000 francs.		
Custs da la tgira tras terzas persunas per uffant:	quint fiscal oz:	quint fiscal en cas d'in gea al project:	respargn en cas d'in gea al project:
11 000	5560	4473	1087
18 000	5560	3219	2341
25 000	5560	2224	3336

Funtauna: calculaziuns da la AFT

- 9 Stimaziuns da la AFT sin basa da la statistica da taglia 2016 e dal retgav previs da 13,7 milliardas francs ch'è vegnì stimà per l'onn fiscal 2021. Stadi da la stimaziun: december 2019.
- 10 Stimaziuns da la AFT sin basa da la statistica da taglia 2016 e – resguardond las entradas pli pitschnas, cun las qualas i sto vegnir fatg quint pervia da la crisa da corona – sin basa dal retgav previs da 10,0 fin 12,0 milliardas francs ch'è vegnì stimà per l'onn fiscal 2021. Stadi da la stimaziun: matg 2020.

Argumentes

Comités da referendum

Na a l'engion fiscal

Comité «Na a l'engion tras la deducziun per uffants!»

L'augment da las deducziuns per uffants tar la taglia federala directa chaschuna perditas fiscalas da 370 milliuns francs per onn. Quai che tuna bain e vegn vendì sco promoziun da la famiglia, è in cler engion fiscal sin donn e cust da la classa mesauna.

- Da l'engion tras la deducziun per uffants profitan quasi mo famiglias cun fitg bunas entradas che represchantan mo 6% da tut las chasadas da la Svizra. Tgi paja quai? La classa mesauna. Sche las reducziuns da las premias vegnan stritgadas e sche las tariffas da las canortas vegnan augmentadas pervia da las perditas fiscalas tras questas mesuras, èn las famiglias da la classa mesauna pertutgadas sco emprimas.
- Famiglias cun entradas bassas e mesaunas, che fissan dependentas d'ina distgargia, na profitan insumma betg da quest project. Anzi: l'engion tras la deducziun per uffants custa a la generalitad 370 milliuns francs, onn per onn. Daners che vegnan duvrads en auters lieus.

Co pajain nus las premias da las cassas da malsauns creschentas? Nua chattain nus in'abitaziun pajabla? Datti anc plazzas libras en las canortas? Questas dumondas occupan las famiglias. Tgi che vul far ina politica da famiglia effizienta, sto cumenzar cun questas dumondas e betg bittar ils daners ord finestra. Cun ils 370 milliuns francs che vegnan concedids a quels che n'han betg da basegn da tals pudessan per exempel quasi vegnir dublegiadas las reducziuns da las premias da las cassas da malsauns per uffants.

Beat Jans, vicepresident da la PS Svizra:

«Da deducziuns tar la taglia federala directa profitan quasi mo famiglias cun fitg bunas entradas. Pajar quest engion sto la classa mesauna.»

Comité «Na a l'emballadi d'embrugl da 370 milliuns francs»

Na a quest emballadi d'embrugl

Il Cussegl federal aveva bunas intenziuns: El vuleva far politica da famiglia per la classa mesauna. Il parlament ha però sturschì il project fin ch'igl è resultà il cuntrari, ed ha guardà per sazez: Da las reducziuns massivas da la taglia profitan primmain famiglias cun blers uffants e cun bunas entradas. E quai er, sch'ellas n'han absolutamain nagins custs per la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Uschia na vegn rinforzada ni la cumpatibiltad da la professiun cun la famiglia ni cumbattida la mancanza da persunas spezializadas. Nus sustegnain deducziuns fiscalas pli autas per la tgira d'uffants. La cumpatibiltad da la professiun cun la famiglia sto exnum vegnir meglierada. Ultra da deducziuns fiscalas raschunaivlas dovri per quest intent ina taxaziun individuala gista e correcta e bons da tgira per canortas d'uffants u per geniturs dal di. Cun quest project vegnan però repartids 370 milliuns francs che n'han nagin effect e che mancan alura per talas reformas.

Kathrin Bertschy, cussegliera naziunala dals Verd-liberals: «Quests 370 milliuns francs vegnan a mancar dolurusamain là, nua ch'els vegnissan duvrads – per plazzas da canorta pajablas, per render cumpatibla la professiun cun la famiglia.»

liberales-komitee.ch

Recumandaziun dals comités da referendum

Perquai recumondan ils comités da referendum:

Na

Arguments

Cussegl federal e parlament

Il^s geniturs duain pudair cumbinar meglier la famiglia cun la professiun. L'augment da la deducziun per la tgira d'uffants tras terzas personas permetta pli savens a tuts dus geniturs da surpigliar in'activitad da gudogn. Uschia duai vegnir tratg a niz meglier il potenzial da personas spezializadas svizras. Il parlament vul ultra da quai distgargiar pli fitg las famiglias, independentamain da la persuna che tgi-ra ils uffants. Perquai ha el augmentà la deducziun generala per uffants. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan il project particularmain per ils suandants motivs:

Meglra cumpatibilitad da famiglia e professiun

Geniturs cun uffants pitschens na pon betg adina deducir da las taglias tut ils custs per la tgira da lur uffants, per exempel en canortas d'uffants. Uschia poi capitar che geniturs restrenschan lur activitad professiunala u interrompan temporarmain tala per ponderaziuns fiscalas. Ina deducziun pli auta per la tgira d'uffants tras terzas personas duai evitar quai. Uschia procura il dretg fiscal ch'ils geniturs pon cumbinar meglier la famiglia cun la professiun.

Promover persunas spezializadas svizras

Oz mancan en blers lieus personas spezializadas bain scolas. Cun ina deducziun pli auta per la tgira d'uffants tras terzas personas crescha l'impuls che tuts dus geniturs surpiglian pli savens in'activitad da gudogn. Uschia po vegnir tratg a niz meglier il potenzial da personas spezializadas svizras. Quai rinforza l'economia svizra e chaschuna entradas fiscalas supplementaras per la Confederaziun, per ils chantuns e per las vischnancas.

Distgargiar las famiglias

Il^s custs per ils uffants – saja quai per l'alimentaziun, per vestgadira e per abitar, ma er per giu e sport – èn considerabels. Quai vala independentamain dal fatg, sch'ils geniturs tgiràn sezs lur uffants u sch'els laschan tgirar temporarmain lur uffants tras terzas personas. Pervia da quai ha il parlament medemamain augmentà la deducziun generala per uffants. Uschia duain vegnir distgargiads ils geniturs, e la lavur da famiglia duai vegnir onurada en moda pli commensurada.

Sustegnair la classa mesauna

En la debatta parlamentara èsi vegnì accentuà che gist famiglias da la classa mesauna pajan per part taglias autas e ch'ellas na possian a medem temp far valair naginas reducziuns da las premias e naginas contribuziuns per canortas d'uffants. Er questas famiglias survegnan in sustegn tras l'augment da la deducziun generala per uffants.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar la midada da la Lescha federala davart la taglia federala directa.

Gea

 admin.ch/deducziun-per-uffants

Text da votaziun

**Lescha federala
davart la taglia federala directa (LTFD)
(resguard fiscal dals custs per la tgira d'uffants
tras terzas persunas)
Midada dals 27 da settember 2019**

*L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
suent'er avair gi' invista da la missiva dal Cussegl federal dals 9 da matg 2018¹,
concluda:*

I

La Lescha federala dals 14 da december 1990² davart la taglia federala directa vegn midada sco suonda:

Art. 33 al. 3

³ Da las entradas vegnan deducids ils custs cumprovads, dentant maximalmain 25 000 francs, per la tgira tras terzas persunas da mintga uffant, che n'ha anc betg cumplenì il 14avel onn da vegliadetgna e che viva en la medema chasada cun la persuna obligada da pajar taglia, la quala procura per ses mantegniment, sche quests custs stattan en in connex causal direct cun l'activitad da gudogn, cun la scolaziun u cun l'incapacitad da gudagnar da la persuna obligada da pajar taglia.

Art. 35 al. 1 lit. a

¹ Da l'entrada vegnan deducids:

- a. 10 000 francs per mintga uffant minorenn u ch'è en in emprendissadi u en ina instrucziun en scola, per il mantegniment dal qual la persuna obligada da pajar taglia procura; sch'ìls geniturs èn suttemess separadamain a la taglia, vegn la deducziun per uffants resguardada mintgamai per la mesadad, sche l'uffant stat sut la tgira geniturala cuminaivla e sch'ì na vegnan betg fatgas valair per l'uffant contribuziuns da mantegniment tenor l'artitgel 33 alinea 1 litera c;

II

¹ Questa lescha è suttemessa al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

¹ BBI 2018 3019

² SR 642.11

Detagls

Midada da la Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn

(cuntraproposta indirecta a l'iniziativa dal pievel
«Per in congedi da paternitad raschunaivel – a favur da
tut la famiglia»)

Arguments dal comité da referendum	→	62
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	64
Text da votaziun	→	66

**Situaziun
da partenza**

Suenter la naschietscha da lur uffant han mammas cun activitad da gudogn in dretg legal da 14 emnas congedi da maternitad pajà. Il dretg dals babs sa restrenscha percenter ad 1 u 2 dis libers, sch'els èn lavurants. La basa per quai èn ils dis libers usitads ch'il patrun sto conceder tenor la lescha per eveniments sco la maridaglia, la midada da chasa u la naschietscha. Per babs cun activitad da gudogn independenta n'exista nagina regulaziun legala.

**Differenzas
en la pratica**

En la pratica prevesan singulas branschas u interpresas in congedi da paternitad pli lung che dura paucs dis fin pliras emnas.

**Congedi da
paternitad
da 2 emnas**

Sch'il project vegn acceptà, survegnan tut ils babs cun activitad da gudogn il dretg d'in congedi da paternitad da 2 emnas, pia da 10 dis da lavur libers. Els pon retrair quest congedi entaifer 6 mais suenter la naschietscha da l'uffant, en in bloc u reparti sin singuls dis. Da l'autra vart èsi scumandà al patrun da reducir las vacanzas.

**Dretg da
cumpensaziun
dal gudogn**

La perdita da gudogn durant il congedi da paternitad vegn indemnisada. En quest connex valan ils medems princips sco tar il congedi da maternitad. Ina indemnisaziun survegnan babs ch'avevan – il mument da la naschietscha da l'uffant – in'activitad da gudogn, saja quai sco lavurants u sco personas cun activitad da gudogn independenta. Ultra da quai ston els esser assicurads obligatoricamain en la AVS durant ils 9 mais avant la naschietscha ed avoir – en quest temp – in'activitad da gudogn durant almain 5 mais. L'indemnisaziun vegn pajada ubain directamain al lavurant ubain al patrun, sche qual paja vinavant il salari durant il congedi.

**Import da
l'indemnisaziun**

Sco tar il congedi da maternitad importa l'indemnisaziun 80 pertschient da la media da las entradas da gudogn avant la naschietscha da l'uffant, maximalmain però 196 francs per di. Per 2 emnas congedi vegnan pajadas 14 diarias, pia ina summa maximala da 2744 francs.

**Custs e
finanziaziun**

Finanzià vegn il congedi da paternitad da 2 emnas sur l'urden da cumpensaziun dal gudogn (UCG), pia en emprima lingia cun contribuziuns da las personas cun activitad da gudogn e dals patruns. L'Uffizi federal d'assicuranzas socialas stima ils custs dal congedi sin var 230 milliuns francs per onn il mument ch'il project entra en vigur. Per finanziar quai sto la contribuziun al UCG vegnir augmentada dad actualmain 0,45 sin 0,50 pertschients dal salari. Quai è in augment da 50 raps per 1000 francs salari. Per lavurantas e lavurants surpiglian lur patruns la mesadad.

**Cuntraproposta
a l'iniziativa
dal pievel**

Il project è ina cuntraproposta indirecta a l'iniziativa dal pievel «Per in congedi da paternitad raschunaivel – a favur da tut la famiglia». Quella pretenda ch'i vegnia introducì in congedi da paternitad pajà da 4 emnas. Il Cussegl federal ha recumandà a las Chombras federalas da refusar l'iniziativa. Il parlament è suandà questa recumandaziun, ha però deliberà il medem mument la cuntraproposta qua avant maun per in congedi da paternitad da 2 emnas. Sin quai ha il comité d'iniziativa retratg sia pretensiun sut la cundiziun che la cuntraproposta entria en vigur. Cunter quella è vegnì fatg in referendum. Pervia da quai vegni ussa votà davart quest project. Sch'el vegn acceptà, vegn el mess en vigur dal Cussegl federal e l'iniziativa dal pievel è retratga definitivamain. Sch'il project per in congedi da paternitad da 2 emnas vegn percenter refusà, datti ina votaziun davart l'iniziativa per in congedi da paternitad da 4 emnas, nun ch'il comité d'iniziativa la retiria definitivamain.

Arguments

Comité da referendum

Dischoccupaziun en massa, bancruttas, concurs. Noss pajais sa chatta en ina da las crisas economicas las pli grondas. Bleras famiglias na san betg pli, co ch'ellas duain sa tegnair sur aua. Ed ussa duai vegnir tratg giu a nus tuts anc dapli dal salari? I duain restar – a nus tuts – anc main daners per viver, per ch'in pèr paucs umens possian sa prestar in congedi da paternitad pajà? Questa nova assicuranza sociala è chara, irresponsabla ed abusiva!

Char ed irresponsabel

A nus tuts resta main da noss salari, perquai che nus stuain pajar – cun deducziuns da salari pli grondas – las vacanzas supplementaras d'in pèr paucs. E quai, schebain che la chargia da nus tuts daventa adina pli gronda, essend che nossas ovras socialas sco la AVS e la AI n'èn betg finanziadas a lunga vista. Ils augments da las premias da las cassas da malsauns fan quitads a la populaziun. La crisa economica cun adina dapli personas dischoccupadas vegn a chaschunar novs debits per las ovras socialas. Ina nova assicuranza da paternitad è pia irresponsabla, perquai che nus duvrain ils daners disponibels per cas d'urgenza per propi, sco che quai è stà il cas ils mais passads.

Insupportabel per IPM

Per interpresas pitschnas e mesaunas (IPM) n'è il congedi da paternitad da 2 emnas betg supportabel, ni financialmain ni organisatoricain. Substituir collavuratur a curta vista chaschuna blera lavur ed è char. Bliers concerns gronds han introduci voluntarmain il congedi da paternitad pajà, perquai ch'els pon sa prestar quai cun lur gudogns da milliardas. Ussa vulan els adossar ils custs per lur prestaziuns da luxus a nus tuts.

Abusiv e malgist

Nossas ovras socialas – la AVS, la AI, l'obligatori d'avair in'assicuranza da malsauns tenor la LAMal e l'assicuranza cunter la dischoccupaziun – avain nus introduci per far frunt a la miseria ed a la povradad. La paternitad n'è percenter nagin causal per in'assicuranza sociala. Igl è abusiv da laschar pajar tuts, per ch'in pèr paucs possian passentar dapli temp cun lur uffant novnaschi. Cun l'assicuranza da maternitad vegni tegni quint da la chargia corporala da la gravidanza e da la pagliola. Ma da tge ston ils babs sa recrear?

Decisiun directiva

Il defensors dal congedi da paternitad han dà da chapir ch'els n'èn betg cuntents cun 2 emnas. Anzi, i duess esser in congedi da paternitad da 4 emnas u dapli u gist in congedi per geniturs da 30 u 36 emnas. Ina iniziativa per in congedi per geniturs da 30 emnas sin plaun federal vegn preparada. Cun in NA al congedi da paternitad da 2 emnas franais Vus quests giavischs d'expansiun nars.

**Recumandaziun
dal comité
da referendum**

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

 lohnabzuege-nein.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

Il congedi da paternitad facilitescha la participaziun dal bab a la tgira da ses uffant e simplifitgescha ina repartiziun collegiala da las rollas. A tut ils babs che lavuran dat quest project il medem dretg minimal. Il project è organisatoricamain e finanzialmain supportabel. La cuntraproposta indirecta a l'iniziativa che pretenda in congedi da 4 emnas è in cumpromiss cun in vast sustegn. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan il project particularmain per ils suandants motifs:

L'entira famiglia profita

La naschientscha d'in uffant è in eveniment impurtant che mida duraivlamain la vita d'in pèr. Che bliers babs survegnan mo in u dus dis libers, pia betg dapli che per midar chasa u per las nozzas, na correspunda betg pli al temp dad oz. Grazia al congedi da paternitad po il bab passentar dapli temp tar ses uffant, s'engaschar pli fitg en il nov mintgadi da la famiglia e distgargiar la mamma. D'in congedi da paternitad profita l'entira famiglia.

Cumpatibilitad da la famiglia cun la professiun

Il congedi da paternitad serva ad ina repartiziun collegiala da las rollas, nua che tuts dus geniturs pon prestar lur contribuziun a las entradas da la famiglia sco er surpigliar incumbensas d'educaziun ed autras funcziuns. Sch'ils babs han dapli temp per la famiglia, èsi er pli facil per las mammas da s'engaschar suenter la naschientscha da l'uffant vinavant en la professiun. Da quai profita er l'economia, ch'è dependenta da personas spezializadas qualifitgadas e motivadas.

Organisatoricamain e finanzialmain supportabel

La cuntraproposta indirecta a l'iniziativa per in congedi da paternitad da 4 emnas è in cumpromiss moderà cun in vast sustegn. Las interpresas pon surmuntar in'absenza durant 10 dis senza custs stravagants. Er ils custs per il congedi da paternitad èn supportabels.

Attractiv er per IPM

Il congedi da paternitad da 2 emnas vegn finanzià sur l'urden da cumpensaziun dal gudogn (UCG). Il congedi da paternitad ha pia ina vasta basa finanziaria. Uschia pon er interpresas pitschnas e mesaunas (IPM) sa prestar in congedi da paternitad. Quai augmenta lur attractivitat sco patronas.

Dretg minimal egual per tut ils babs

En Svizra naschan mintga onn var 87 000 uffants. Oz è il congedi da paternitad reglà differentamain tut tenor il patrun e tut tenor la branscha. Il project surpiglia la finamira da l'iniziativa dal pievel che tut ils babs che lavuran duain avoir il medem dretg legal d'in congedi da paternitad pajà: Tuts survegnan in congedi d'almain 2 emnas.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'approvar la midada da la Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn.

Gea

[📄 admin.ch/congedi-paternitad](https://admin.ch/congedi-paternitad)

Text da votaziun

Lescha federala davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per personas che prestan servetsch ed en cas d'ina maternitad (Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn, LCG) Midada dals 27 da settember 2019

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sunter avair gi' invista dal rapport da la Cumissiuun per segirezza sociala e sanadad dal Cussegl dals chantuns dals 15 d'avrigl 2019¹
e da la posiziun dal Cussegl federal dals 22 da matg 2019²,

concluda:

I

La Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952³
vegn midada sco suonda:

Titel

Lescha federala
davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per personas che prestan servetsch, en
cas da maternitad ed en cas da paternitad

(Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn, LCG)

Titel da classificaziun avant l'art. 16i

IIIb. L'indemnisaziun en cas da paternitad

Art. 16i Personas che han il dretg sin indemnisaziun

¹ Il dretg d'indemnisaziun ha l'um che:

- a. è – il mument da la naschienscha da l'uffant – il bab legitim u daventa quai entaifer ils proxims 6 mais;
- b. è stà assicurà obligatoricamain en il senn da la LAVS⁴ durant ils 9 mais directamain avant la naschienscha da l'uffant;
- c. ha exequì durant quest temp in'activitad da gudogn d'almain 5 mais; e
- d. il mument da la naschienscha da l'uffant:
 1. è lavurant en il senn da l'artitgel 10 LPGAs⁵,

¹ BBl 2019 3405

² BBl 2019 3851

³ SR 834.1

⁴ SR 831.10

§

2. ha in'actividad da gudogn independenta en il senn da l'artitgel 12 LPGA, u
3. collavura en la fatschenta da la conjugala e retira in salari en daner blut.

² La durada d'assicuranza tenor l'alinea 1 litera b vegn reducida correspondentament, sche l'uffant nascha avant la scadenza dal 9. mais da la gravidanza.

³ Il Cussegl federal regla las premissas per il dretg per umens che:

- a. n'adempleschan betg las premissas da l'alinea 1 litera c, perquai ch'els èn incapabels da lavurar u perquai ch'els èn dischoccupads;
- b. n'èn – il mument da la naschienscha da l'uffant – betg lavurants u persunas cun activitad da gudogn independenta, perquai ch'els èn incapabels da lavurar u perquai ch'els èn dischoccupads.

Art. 16j Termin general, cumenzament e fin dal dretg

¹ Per retrair l'indemnisaziun en cas da paternitad vala in termin general da 6 mais.

² Il termin general ed il dretg cumenzan il di che l'uffant nascha.

³ Il dretg finescha:

- a. suenter la scadenza dal termin general;
- b. suenter l'exauriziun da las diarias;
- c. sch'il bab mora;
- d. sche l'uffant mora; u
- e. sche la paternitad vegn abjuditgada.

Art. 16k Furma da l'indemnisaziun e dumber da las diarias

¹ L'indemnisaziun per il congedi da paternitad retratg vegn pajada en furma d'ina diaria.

² Il bab ha il dretg da maximalmain 14 diarias.

³ Sch'el retira il congedi ad emnas, vegnan pajadas 7 diarias per emna.

⁴ Sch'el retira il congedi a dis, vegnan pajadas 2 diarias supplementaras per 5 dis indemnisads.

Art. 16l Autezza e fixaziun da l'indemnisaziun

¹ La diaria importa 80 pertschient da la media da las entradas da gudogn ch'èn vegnidas cuntanschidas avant il cumenzament dal dretg d'indemnisaziun.

² Per eruir questas entradas tenor l'alinea 1 è l'artitgel 11 alinea 1 applitgabel tenor il senn.

³ Per l'import maximal vala l'artitgel 16f tenor il senn.

§

Art. 16m Precedenza da l'indemnisaziun en cas da paternitad

¹ L'indemnisaziun en cas da paternitad excluda la retratga da las suandantas diarias:

- a. da l'assicuranza cunter la dischoccupaziun;
- b. da l'assicuranza d'invaliditad;
- c. da l'assicuranza d'accidents;
- d. da l'assicuranza militarara;
- e. da l'indemnisaziun tenor ils artitgels 9 e 10.

² Sch'igl existiva – fin al cumenzament dal dretg da l'indemnisaziun en cas da paternitad – in dretg d'ina diaria tenor ina da las suandantas leschas, correspunda l'indemnisaziun en cas da paternitad almain a la diaria ch'è vegnida retratga fin a quel mument:

- a. Lescha federala dals 19 da zercladur 1959⁶ davart l'assicuranza d'invaliditad;
- b. Lescha federala dals 18 da mars 1994⁷ davart l'assicuranza da malsauns;
- c. Lescha federala dals 20 da mars 1981⁸ davart l'assicuranza d'accidents;
- d. Lescha federala dals 19 da zercladur 1992⁹ davart l'assicuranza militarara;
- e. Lescha federala dals 25 da zercladur 1982¹⁰ davart l'assicuranza cunter la dischoccupaziun.

Art. 20 al. 1

¹ En divergenza da l'artitgel 24 LPGA¹¹ finescha il dretg sin indemnisaziuns betg retratgas:

- a. per furniturs da servetschs 5 onns suenter la fin dal servetsch che ha effectua il dretg da survegnir ina prestaziun;
- b. en cas da maternitad 5 onns suenter la scadenza da la durada d'indemnisaziun tenor l'artitgel 16d;
- c. en cas da paternitad 5 onns suenter la scadenza dal termin general tenor l'artitgel 16j.

II

La midada d'auters decrets vegn reglada en l'aggiunta.

⁶ SR 831.20

⁷ SR 832.10

⁸ SR 832.20

⁹ SR 833.1

¹⁰ SR 837.0

¹¹ SR 830.1

§

III

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Ella sto vegnir publità en il Fegl uffizial federal, uschespert che l'Iniziativa dal pievel «Per in congedi da paternità raschunaivel – a favur da tut la famiglia»¹² è vegnida retratga u refusada.

³ Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

*Agiunta
(cifra II)*

Midada d'auters decrets

Ils decrets qua sutvart vegnan midads sco suonda:

1. Dretg d'obligaziuns¹³

Art. 329 marginala

VIII. Temp liber,
vacanzas, congedi
per lavur cun
giuvenils, congedi
da maternitad e da
paternitad

1. Temp liber

Art. 329b al. 3

³ Il patrun na dastga er betg reducir las vacanzas, sche:

- a. ina lavuranta è impedida da lavurar fin 2 mais pervia da gravidanza;
- b. ina lavuranta ha retratg in congedi da maternitad tenor l'artitgel 329f; u
- c. in lavurant ha retratg in congedi da paternitad tenor l'artitgel 329g.

Art. 329g

5. Congedi da
paternitad

¹ In lavurant ch'è – il mument da la naschientscha da l'uffant – il bab legitim da quest uffant u daventa quai entaifer ils proxims 6 mais, ha il dretg d'in congedi da paternitad da 2 emnas.

² Il congedi da paternitad sto vegnir retratg entaifer 6 mais suenter la naschientscha da l'uffant.

³ El po vegnir retratg per emna u per di.

Art. 335c al. 3

³ Sch'il patrun disdescha la relaziun da lavur e sch'il lavurant ha – avant la fin da la relaziun da lavur – il dretg d'in congedi da paternitad en il senn da l'artitgel 329g, vegn il termin da disditga prolungà per ils dis da congedi anc betg retratgs.

Art. 362 al. 1 frasa introductiva e novs elements d'enumeraziun

¹ Tras ina convegna, tras in contract normal da lavur u tras in contract collectiv da lavur na dastgi betg vegnir divergià da las suandantas disposiziuns a disfavur da la lavuranta u dal lavurant:

artitgel 329g: (congedi da paternitad)

artitgel 335c alinea 3: (termins da disditga)

2. Lescha federala dals 25 da zercladur 1982¹⁴ davart la prevenziun professiunala per vegls, survivents ed invaliditad

Remplazzament d'ina expressiun

En ils artitgels 30b, 33a alinea 3, 41 alinea 2, 51a alinea 5 e 52 alinea 4 vegn «dal Dretg d'obligaziuns» remplazzà tras «DO».

Art. 8 al. 3 emprima frasa

³ Sch'il salari annual sa reducescha temporarmain pervia da malsogna, accident, dischoccupaziun, maternitad, paternitad u per motivs sumegliants, resta il salari coordinà vertent en vigur almain uschè ditg, sco quai ch'il patrun è obligà da pajar il salari tenor l'artitgel 324a dal Dretg d'obligaziuns (DO)¹⁵ u almain per la durada d'in congedi da maternitad tenor l'artitgel 329f DO u d'in congedi da paternitad tenor l'artitgel 329g DO. ...

3. Lescha federala dals 20 da mars 1981¹⁶ davart l'assicuranza d'accidents

Art. 16 al. 3

³ La diaria da l'assicuranza d'accidents na vegn betg concedida, sch'igl exista in dretg d'ina diaria da l'assicuranza d'invaliditad u ina indemnisiun en cas da maternitad u da paternitad tenor la Lescha dals 25 da settember 1952¹⁷ davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn.

¹⁴ SR 831.40

¹⁵ SR 220

¹⁶ SR 832.20

¹⁷ SR 834.1

4. Lescha federala dals 20 da zercladur 1952¹⁸ davart ils supplements da famiglia en l'agricultura

Art. 10 al. 4

Durant il congedi da maternitad tenor l'artitgel 329f dal Dretg d'obligaziuns (DO)¹⁹ e durant il congedi da paternitad tenor l'artitgel 329g DO exista vinavant il dretg da supplements da famiglia.

¹⁸ SR 836.1

¹⁹ SR 220

Detagls

Conclus federal davart l'acquist da novs aviuns da cumbat

Arguments dal comité da referendum	→	80
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	82
Text da votaziun	→	84

Situaziun da la politica da segirezza

Il mund ed uschia ils conturns da la Svizra èn daventads pli malsegirs durant ils ultims onns.¹ Sin plaun global, ma er als urs da l'Europa, n'èn betg mo creschidas las tensiuns internaziunalas, mabain vegn er duvrada pli e pli violenza militara. Quai sa mussa vi dal fatg che las expensas d'armaziun creschan puspè sin l'entir mund.² Er il privel d'attatgas terroristicas è anc adina avant maun. Las perspectivas a lunga vista èn intscher-tas. Tenor l'avis dal Cussegl federal e dal parlament han ils ultims onns mussà ch'igl è vinavant impurtant per la segirezza da la Svizra da proteger il spazi d'aria.

Incumbensas dals aviuns da cumbat

Servetsch da la polizia aviatica

Di per di fa l'armada diever d'aviuns da cumbat per il servetsch da la polizia aviatica. Ella procura che tuts observian las reglas dal traffic aviatic e gida aviuns che han difficultads. Ella intervegn, sch'in aviun dovra senza permissiun il spazi d'aria svizzer. Aviuns da cumbat pon per exempel sfurzar tals aviuns d'atterrar ed als accompagnar ad ina piazza aviatica. Ultra da quai protegian aviuns da cumbat occurrenzas grondas, sco la dieta annuala dal Forum economic mundial (WEF) a Tavau, e conferenzas internaziunalas, per exempel a la sedia da l'ONU a Geneva.

Smanatscha da terrorissem e tensiuns internaziunalas

En cas d'ina smanatscha duraivla da terrorissem ha l'armada l'incumbensa da controllar il spazi d'aria en moda pli intensiva durant in temp pli lung. Aviuns da cumbat pon per exempel intervegnir, sch'ins sto temair attatgas terroristicas cun aviuns da lingua u aviuns pitschens rapinads. Sch'i dat tensiuns tranter stadis en ils conturns da la Svizra, ston aviuns da cumbat controllar il spazi d'aria e procurar ch'i na sgolian nagins aviuns militars esters sur la Svizra.

- 1 Giudicament annual da la situaziun da smanatscha: rapport dal Cussegl federal dals 29 d'avrigl 2020 a las Chombras federalas ed a la publicitad; BBI 2020 4295 ([🔗 admin.ch > Bundesrecht > Bundesblatt](#)); rapport dal Cussegl federal davart la politica exteriura 2019 dals 29 da schaner 2020; BBI 2020 1565 ([🔗 admin.ch > Bundesrecht > Bundesblatt](#)); rapport dal Cussegl federal davart la politica da segirezza da la Svizra dals 24 d'avust 2016; BBI 2016 7763 ([🔗 admin.ch > Bundesrecht > Bundesblatt](#)).
- 2 Annuari 2019 da l'Institut da Stockholm per perscrutaziun internaziunala da la pasch (SIPRI).

Conflict armà

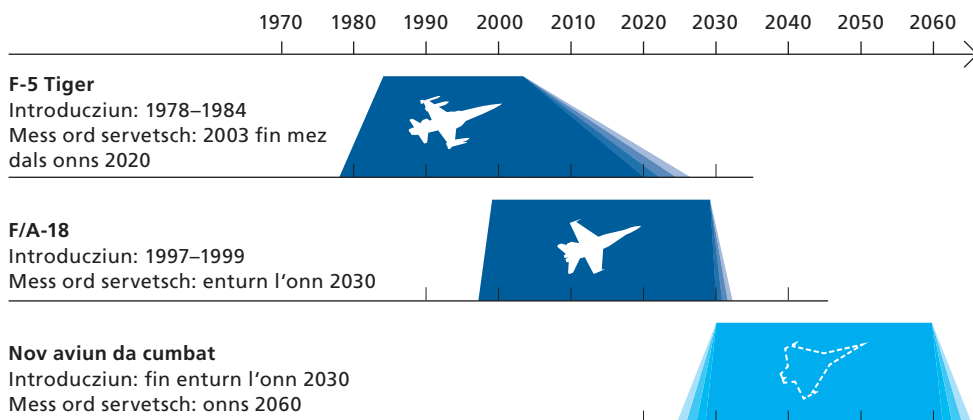
Sche la Svizra vegn attatgada, fa l'armada diever d'aviuns da cumbat per defender il spazi d'aria. Quai vegn fatg ensemen cun la defensiun terra-aria (DTA) che duai vegnir renovada en coordinaziun cun l'acquist dals aviuns.³ Cun aviuns da cumbat vegnan plinavant fatgs sgols da scleriment ed acziuns cunter miras ostilas terrestras. Senza protecziun dal spazi d'aria na po l'armada er betg laschar entrar en acziun en moda efficazia sias truppas terrestras.

Flotta existenta

L'Aviatica militar svizra dispona oz da dus tips d'aviuns da cumbat: Ils 26 F-5 Tiger han var 40 onns. Els servan mo pli ad intents da scolaziun. Ils 30 F/A-18 èn vegnids introducids ils onns 1990. Els pon vegnir applitgads oz anc per tut las incumbensas, ma lur mantegniment daventa pli e pli char. Pli vegls ch'els vegnan, e pli pauc ch'els pon vegnir duvrads cun schanzas da success cunter aviuns da cumbat moderns. Enturn l'onn 2030 arrivaran ils F/A-18 a la fin da lur durada d'utilisaziun⁴; lura ston els vegnir mess ord funcziun. Ils novs aviuns da cumbat duain perquai remplazzar a partir da l'onn 2030 l'entira flotta existenta.

- 3 Il Conclul federal dals 20 da december 2019 davart l'acquist da novs aviuns da cumbat prevesa da coordinar temporalmain e tecnicain la cumpra da novs aviuns da cumbat cun l'acquist parallel d'in sistem da defensiun terra-aria (DTA) che ha ina distanza d'acziun pli gronda. Quest segund acquist n'è dentant betg object da la votaziun.
- 4 Missiva davart l'armada 2017 dals 22 da favrer 2017; BBI 2017 2761 ([🔗](https://www.admin.ch) admin.ch > Bundesrecht > Bundesblatt).

Durada d'utilisaziun planisada: aviuns da cumbat existents e nov aviun da cumbat

Exempel per leger: L'emprim F-5 Tiger è vegni introduci l'onn 1978, l'ultim l'onn 1984. L'onn 2003 è l'emprim F-5 Tiger vegni mess ord servetsch. Mez dals onns 2020 vegn l'ultim mess ord servetsch.

Funtauna: Luftverteidigung der Zukunft – Rapport da la gruppa d'experts Nov aviun da cumbat (2017)

Finanziaziun

Il conclus federal, davart il qual nus votain qua, prevesa che la Confederaziun dastga dar ora maximalmain 6 milliardas francs per cumprar ils novs aviuns da cumbat.⁵ Las expensas posteriusas per il manaschi vegnan a sa mover en la medema dimensiun sco per ils aviuns da cumbat existents. L'armada finanziescha la cumpra ed il manaschi dals aviuns cun daners da ses preventiv ordinari. Il Cussegl federal vul auzar ils proxims onns il preventiv da l'armada per mintgamai var 1,4 pertschient. Quai correspunda circa a la creschientscha ordinaria da las ulteriuras expensas federalas e permetta da renovar er auters secturs da l'armada.

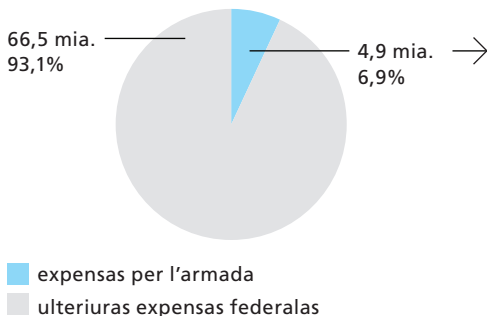
5 L'import sa basa sin il stadi da l'index naziunal dals pretschs da consum dal schaner 2018. Tut tenor la chareschia po el s'augmentar u sa reducir levamain.

Expensas annualas futuras per cumprar novs aviuns da cumbat cumpareglià cun las expensas federalas 2019

Tut las summas en francs

Expensas federalas 2019:

total 71,4 mia.

Expensas annualas futuras per l'armada:

600 miu.:
expensas annualas en media
per cumprar novs aviuns
da cumbat durant var 10 onns

Fuentauna: Rapport tar il quint dal stadi 2019, tom 1, e missiva dals 26 da zercladur 2019 concernent in conclus da planisaziun per cumprar novs aviuns da cumbat

Affars da compensaziun

Il producent che vegn a furnir ils novs aviuns da cumbat sto surdar incumbensas per 60 pertschient dal pretsch da cumpra en Svizra – da quai 65 pertschient en la Svizra tudestga, 30 pertschient en la Svizra franzosa e 5 pertschient en la Svizra taliana. Il Cussegl federal procura che questa clav da repartiziun vegnia observada uschè bain sco pussaivel. Quests uschenumnads affars da compensaziun (er numnads offsets) han la finamira da rinforzar l'industria svizra, per exempel cun porscher a quella in access ad autas tecnologias.

Decisiun da princip ed acquist

Il pievel votescha davart in uschenumnà conclus da planisaziun. Quai vul dir: Auter che tar la votaziun davart il Gripen l'onn 2014 fixescha el mo il rom, en spezial la limita finanziaria superiura da 6 milliardas francs. Sch'il pievel accepta il conclus da planisaziun, decida il Cussegl federal silsuenter davart il tip e davart il dumber d'aviuns. El suttametta sia decisiun al parlament per l'approvaziun. Perquai ch'in tal acquist dura circa 10 onns davent da l'evaluaziun fin a la furniziun dals novs aviuns, pudessan quels vegnir mess en funcziun enturn l'onn 2030 (guardar grafica davart la durada d'utilisaziun planisada).

Alternativas examinadas per novs aviuns da cumbat

En il rapport «Luftverteidigung der Zukunft» èn vegnidas examinadas alternativas per novs aviuns da cumbat.⁶ Ils resultats: Aviuns da trenament armads sco er dronas e helicopters na pon betg sgular aut avunda u n’han betg ils radars necessaris e las armas ch’i dovra. Da tegnair en funcziun il F/A-18 anc pli ditg, cuntegna ristgas finanzialas e tecnicas. Per exempel manca tocca da reserva. Plinavant vegnan tut ils pajais che disponan dal medem tip F/A-18 sco la Svizra a prender ord funcziun quel previsiblamain enturn l’onn 2030. Da proteger il spazi d’aria ensemen cun stadis partenaris svegliass grondas dumondas areguard la politica da neutralitad. E schizunt en in’allianza militarà sco la NATO protegian ils singuls stadis da princip sezs lur spazi d’aria.

6 Luftverteidigung der Zukunft – Rapport da la gruppa d’experts Nov aviun da cumbat (2017) ([vbs.admin.ch](https://www.vbs.admin.ch) > Verteidigung > Air2030 – Schutz des Luftraumes).

Arguments

Comité da referendum

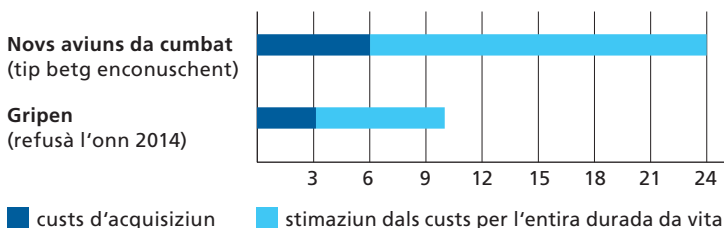
La cumpra prevista da novs aviuns da cumbat è in schec en blanco en l'autezza da 6 milliardas francs. Sch'ins tira en consideraziun tut la durada da vita, ans custassan ils jets da luxus schizunt var 24 milliardas francs. Quests daners vegnan a mancar en ils fatgs da sanadad, en la protecziun cunter catastrofas u en il cumbat cunter la midada dal clima. Pertge che: mintga franc fiscal po vegnir spendì mo ina giada!

In schec en blanco da 24 milliardas

L'onn 2014 ha la populaziun refusà cleramain la cumpra da novs aviuns da cumbat per 3,1 milliardas francs. Ussa sa tracti dal dubel da questa summa. Ils gronds custs èn mo ina part dal problem. Las votantas ed ils votants ston cumprar il giat en satg, perquai ch'i n'èn enconuschents ni il tip dal jet da cumbat ni la grondezza da la flotta. L'acquist da novs aviuns da cumbat è pia in schec en blanco en l'autezza da 6 milliardas francs. Tenor experts importan ils custs totals d'ina flotta da jets da cumbat – sch'ins tira en consideraziun tut la durada da vita – bel e bain quatter giadas il pretsch d'acquisiziun. Ils novs jets da cumbat vegnan pia a custar var 24 milliardas francs.

Custs

tut las summas en milliardas francs

Jets da cumbat da luxus nunnecessaris

Oz vali da sa preparar per scenaris da smanatschas realisticas: per la protecziun cunter situaziuns d'urgenza, cunter catastrofas e cunter cyberattatgas ubain per il cumbat cunter la midada dal clima. Sche nus spendain milliardas per jets da cumbat da luxus, mancan però ils daners per quai. Ina chausa è clera: La Svizra dovra ina polizia aviatica. Ma en cas

da bleras smanatschas modernas n'èn jets da cumbat grevs insumma betg adattads per proteger il spazi d'aria svizzer. Concepts alternativs efficacizis sco per exempel l'acquisiziun da jets da cumbat levs pli favuraivels, pli ecologics e main canerus, n'èn gnanc vegnids examinads seriusamain.

Nick Beglinger, econom, Turitg:

«Per il cumbat cunter ils gronds privels dad oz – sco pandemias u la midada dal clima – na dovri nagins aviuns da cumbat grevs. Perquai: Gea ad ina polizia aviatica moderna, NA ad in rearmament absurd senza in dispositiv da protecziun modern.»

Sara Muff, tgirunza diplomada, Sursee:

«Entant ch'i vegnan spendidas 24 milliardas per jets da luxus, mancan ils daners en ils fatgs da sanadad. Perquai di jau NA a quest project.»

**Recumandaziun
dal comité
da referendum**

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

 kampfjets-nein.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

Novs aviuns da cumbat èn necessaris per proteger la populaziun en Svizra. L'acquist è ina investiziun a lunga vista en la segirezza. Ella vegn finanziada or dal preventiv ordinari da l'armada e betg sin donn e cust d'autras incumbensas federalas. Novs aviuns da cumbat rinforzan la neutralitad e l'indipendenza da la Svizra. Il Cussegl federal ed il parlament beneventan il project en spezial per ils suandants motivs:

Situaziun da segirezza resta incalculabla

L'Europa ed il mund èn daventads pli malsegirs. Co ch'ìls conturns da la Svizra sa sviluppan ils proxims 30 fin 40 onns – il temp d'acziun dals novs aviuns da cumbat – na po nagin pre-voir. Dentant stoi vegnir fatg quint ch'il spectrum da smanatschas resta vast e la situaziun da segirezza instabila.

L'armada sto esser diversifitgada

L'armada sto proteger ils umans er en l'avegnir cunter differentas smanatschas e cunter privels multifars, sco per exempel attatgas or da l'aria. Per quest intent sto ella esser diversifitgada ed equipada cun tecnica moderna. Latiers tutgan aviuns da cumbat gist uschia sco truppas sanitaras en cas d'ina pandemia u meds per cumbatter cyberattatgas.

Aviuns da cumbat èn indispensabels

En il mintgadi fa l'armada diever d'aviuns da cumbat per il servetsch da la polizia aviatica. Ils aviuns da cumbat procuran er per segirezza, sche la populaziun en Svizra è periclitada d'ina smanatscha concreta, sco per exempel d'attatgas terroristicas. E senza la protecziun or da l'aria na po l'armada betg metter en acziun en moda efficazia sias truppas terrestras durant in conflict. L'armada funcziuna mo sco unitad.

Naginas alternativas adattadas

Aviuns da cumbat na pon betg vegnir remplazzads tras auters meds. Er uschenumnads «aviuns da cumbat levs», pia aviuns da trenament armads, n'èn betg adattads per il servetsch da la polizia aviatica, nundir per ina crisa. Schanegiar cun els ils F/A-18 existents e duvrar vinavant tals, na funcziuna betg.

Indipendenza en cas da crisis

La Svizra vul – cunzunt en temps da crisa – esser dependenta uschè pauc sco pussaivel d’auters stadis u d’autras organisaziuns. Sco pajais neutral sto ella esser abla da proteger la populaziun cun agens meds. Ina protecziun credibla dal spazi d’aria po esser decisiva per la Svizra per betg vegnir involvida en in conflict.

Investiziun a temp en la segirezza

Novs aviuns da cumbat èn ina investiziun necessaria en la segirezza da la Svizra. L’acquist da tals vegn finanzià durant var 10 onns e lur manaschi durant var 30 fin 40 onns or dal preventiv ordinari da l’armada. Ils aviuns n’èn betg ina grevezza supplementara per las finanzas statalas; dad auters secturs na vengnan prendids davent nagins daners. Grazia als affars da cumpensaziun porta l’acquist ultra da quai incumbensas a l’industria en Svizra. Il remplazzament dals aviuns da cumbat existents sto vegnir preni per mauns oz. Uschia po la Svizra proteger sia populaziun er *damaun*.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d’acceptar il Concluz federal davart l’acquist da novs aviuns da cumbat.

Gea

 admin.ch/aviuns-da-cumbat

Text da votaziun

Conclus federal davart l'acquist da novs aviuns da cumbat dals 20 da december 2019

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 28 alineas 1bis litera c e 3 da la Lescha dal parlament dals 13 da december 2002¹,
sunter avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 26 da zercladur 2019²,
concluda:

Art. 1

¹ Il Cussegl federal vegn incumbensà da renovar ils meds per proteger il spazi d'aria cun acquistar novs aviuns da cumbat.

² L'introducziun dals novs aviuns da cumbat duai esser finida fin la fin da l'onn 2030.

Art. 2

¹ Per acquistar novs aviuns da cumbat ston vegnir observadas las suandantas valurs directivas:

- a. Il volumen da finanzas importa maximalmain 6 milliardas francs (stadi da l'index naziunal dals pretschs da consum dal schaner 2018).
- b. Interpresas estras che survegnan incumbensas en il rom da l'acquist ston cumpensar 60 pertschient da la valor da contract cun surdar incumbensas en Svizra (offsets), numnadamain 20 pertschient cun offsets directs e 40 pertschient cun offsets indirects en il sector da la basa tecnologica ed industrialia ch'è relevanta per la segirezza, per exempel en ils suandants secturs:
 1. industria da maschinas;
 2. industria da metal;
 3. industria electronica ed electrotecnica;
 4. industria optica;
 5. industria d'uras;
 6. industria da construcziun da vehichels e da vaguns;
 7. products da gomma e da plastic;
 8. products chemics;
 9. aviatica ed astronautica;

¹ SR 171.10

² BBI 2019 5081

§

10. industria d'informatica ed engineering da software;
 11. cooperaziuns cun scolas autas e cun instituts da perscrutaziun.
- c. Il Cussegl federal garantescha che la suandanta clav da repartiziun vegnia resguardada uschè bain sco pussaivel tranter las regiuns en cas dals affars da cumpensaziun: 65 pertschient van a la Svizra tudestga, 30 pertschient a la Svizra franzosa e 5 pertschient a la Svizra taliana.
- ² L'acquist vegn proponì a l'Assamblea federala en in program d'armament.

Art. 3

L'acquist da novs aviuns da cumbat vegn coordinà temporalmain e tecnicamain cun l'acquist parallel d'in sistem da defensiun cunter aviuns che vegn dirigi nà da la terra e che ha ina distanza d'acziun pli gronda.

Art. 4

Quest conclus è suttamess al referendum facultativ.

**Il Cussegl federal ed il parlament recumondan
da votar ils 27 da settember 2020 sco suonda:**

Na

**Iniziativa federala dal pievel «Per ina
immigraziun moderada (Iniziativa da limitaziun)»**

Gea

Midada da la Lescha da chatscha

Gea

**Midada da la Lescha federala
davart la taglia federala directa**

Gea

**Midada da la Lescha davart l'urden
da cumpensaziun dal gudogn**

Gea

**Conclus federal davart l'acquist
da novs aviuns da cumbat**

